

**PL | REKOMENDACJE DLA OBSZARU POGRANICZA
POLSKO-CZESKIEGO W EUROREGIONIE ŚLĄSK
CIESZYŃSKI W DZIEDZINIE OCHRONY ZDROWIA
I ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO**

DOKUMENT ANALITYCZNY

**CZ | DOPORUČENÍ PRO OBLAST ČESKO-POLSKÉHO
POHRANIČÍ V EUROREGIONU TĚŠÍNSKÉ SLEZSKO
V OBLASTI OCHRANY ZDRAVÍ
A KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ**

ANALYTICKÝ DOKUMENT

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Opracowanie powstało w ramach projektu „Nowe perspektywy! Wzmacnianie potencjału drogą do rozwoju współpracy na pograniczu polsko-czeskim” dofinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programu INTERREG V-A Republika Czeska – Polska./
Tato monografie vznikla v rámci projektu „Nové perspektivy! Posílení potenciálu jako cesta k rozvoji spolupráce na polsko-českém pohraničí” spolufinancovaného Evropskou unií z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj v rámci programu INTERREG V-A Česká republika – Polsko.

**REKOMENDACJE DLA OBSZARU POGRANICZA
POLSKO-CZESKIEGO W EUROREGIONIE ŚLĄSK
CIESZYŃSKI W DZIEDZINIE OCHRONY ZDROWIA
I ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO**

DOKUMENT ANALITYCZNY

Cieszyn 2018 r.

© Copyright by Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza”
Regionální sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska

Autor:

Agnieszka Olszewska / Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza”

Koordinacja prac i zatwierdzenie opracowania:

Bogdan Kasperek / Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza”

Konsultacja:

Tomáš Balcar / Regionální sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska

Petra Mitrengová / Regionální sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska

Marek Olszewski / Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza”

Veronika Ovčářová / Regionální sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska

Tłumaczenia:

Silvie Niewdana – język czeski (tekst dokumentu)

Agnieszka Olszewska – język francuski (streszczenie)

Elżbieta Głowacka-Adamek – język niemiecki (streszczenie)

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Opracowanie powstało w ramach projektu „Nowe perspektywy! Wzmacnianie potencjału drogą do rozwoju współpracy na pograniczu polsko-czeskim” dofinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programu INTERREG V-A Republika Czeska – Polska.

Spis treści

Wstęp	5
1. Projekt „Nowe perspektywy! Wzmacnianie potencjału drogą do rozwoju współpracy na pograniczu polsko-czeskim”	6
2. Opis przebiegu działań projektowych (warsztatów, wideokonferencji, wizyty studyjnej).....	8
3. Charakterystyka studiów przypadków z dziedziny ochrony zdrowia i zarządzania kryzysowego z pogranicza francusko-niemieckiego	12
4. Rekomendacje dla obszaru pogranicza polsko-czeskiego w Euroregionie Śląsk Cieszyński w dziedzinie ochrony zdrowia i zarządzania kryzysowego	20
Podsumowanie.....	23
Streszczenie w języku francuskim	46
Streszczenie w języku niemieckim.....	47

Wstęp

Dążenie do wzmacniania i rozwijania współpracy transgranicznej w obszarze przygranicznym Euroregionu Śląsk Cieszyński jest procesem trwającym już ponad dwadzieścia lat. W tym okresie udało się zrealizować liczne działania służące rozwojowi pogranicza polsko-czeskiego. Jednakże potrzeba profesjonalizacji aktywności transgranicznych zwłaszcza w tych dziedzinach wiedzy, które postrzegane są jako wysoce specjalistyczne (ochrona zdrowia, zarządzanie kryzysowe), jest nadal mocno odczuwalna, zarówno przez samorządy lokalne Euroregionu, jak i inne podmioty działające w obszarze przygranicznym. Została ona między innymi zdefiniowana w 2015 r. w ramach badania przeprowadzonego trakcie realizacji projektu „Przyszła współpraca terytorialna w ERŚC-TS. Chcemy, abyście o nas wiedzieli - 4”. Aby zatem podnieść kooperację w Euroregionie Śląsk Cieszyński na wyższy poziom, koniecznym jest podejmowanie starań w kierunku lepszego wykorzystywania potencjału rozwojowego tego obszaru.

Niniejsze opracowanie powstało w oparciu o doświadczenia i dobre praktyki stosowane na pograniczu francusko-niemieckim w takich dziedzinach wiedzy, jak ochrona zdrowia i zarządzanie kryzysowe. Stanowi ono narzędzie zawierające praktyczne wskazówki i rozwiązania mogące przyczynić się do budowaniu trwałych relacji pomiędzy podmiotami z obu stron polsko-czeskiej granicy oraz stabilnych, transgranicznych struktur we wspomnianych obszarach współpracy.

1. Projekt „Nowe perspektywy! Wzmacnianie potencjału drogą do rozwoju współpracy na pograniczu polsko-czeskim”

Partnerzy projektu

Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza”¹ zostało założone w Cieszynie w 1998 roku jako dobrowolne porozumienie gmin i powiatów Rzeczypospolitej Polskiej, działających na rzecz rozwoju obszarów przylegających do granicy polsko-czeskiej w rejonie biegu rzeki Olzy. Stowarzyszenie jest również polskim partnerem umowy o współpracy regionalnej pod nazwą „Euroregion Śląsk Cieszyński - Těšínské Slezsko”. Do głównych zadań Stowarzyszenia Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” należy: współpraca z innymi krajowymi i zagranicznymi organizacjami i instytucjami; poszukiwanie nowych możliwości rozwoju gospodarczego i zatrudnienia mieszkańców; upowszechnianie korzystnego wizerunku regionu z naciskiem na jego korzystne położenie; prowadzenie działań mających na celu poprawę stanu środowiska naturalnego; działalność edukacyjna, kulturalna i sportowa; tworzenie warunków dla najszerzych kontaktów międzynarodowych mieszkańców ze szczególnym naciskiem na współpracę transgraniczną z samorządami i innymi organizacjami Republiki Czeskiej; prowadzenie działalności proeuropejskiej, w szczególności skierowanej na problematykę informacyjną i edukacyjną; prowadzenie działalności z obszaru turystyki.

Regionální sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska² (RSTS) jest stowarzyszeniem osób prawnych, którego program, jak i przedmiot działania ukierunkowane są na współpracę narodową i transgraniczną, zwłaszcza z podobnymi podmiotami funkcjonującymi na terenie przygranicznym Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowackiej i pozostałych państw Unii Europejskiej.

RSTS jest również czeskim partnerem umowy o współpracy regionalnej pod nazwą „Euroregion Těšínské Slezsko - Śląsk Cieszyński”. Do głównych zadań RSTS należy: koordynacja działań w zakresie rekomendowania i przedstawiania propozycji pomysłów dotyczących rozwoju gospodarczego, społecznego i kulturalnego obszaru, na którym działa, a także wspieranie go za pośrednictwem programów finansowania dedykowanych dla regionów przygranicznych. RSTS działa na rzecz rozwoju współpracy w obszarze Euroregionu Śląsk Cieszyński - Těšínské Slezsko reprezentowanego przez poszczególne gminy członkowskie RSTS, w następujących dziedzinach: kultura, sport, turystyka, przedsiębiorczość, szkolnictwo, transport, ochrona środowiska naturalnego, ochrona zdrowia, planowanie przestrzenne i zarządzanie kryzysowe.

Eurodystrykt PAMINA³

Współpraca w regionie przygranicznym Palatynatu Południowego, Mittlerer Oberrhein i Alzacji Północnej (obszar dzisiejszego Eurodystryktu PAMINA) rozpoczęła się w 1988 roku w Wissemburgu podpisaniem deklaracji intencyjnej i programem działań transgranicznych na wniosek przedstawicieli administracji krajowej i samorządów lokalnych trzech wspomnianych terytoriów. W 2016 roku Eurodystrykt PAMINA przybrał formę Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej.

¹ Statut Stowarzyszenia Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza”, Par. 1, 5.

² Statut Regionálního sdružení územní spolupráce Těšínského slezska.

³ M. Olszewski, *Dokument koncepcyjno-strategiczny - plan działań wdrażanych pomiędzy Euroregionem Śląsk Cieszyński a EUWT Eurodystrykt PAMINA na lata 2016-2020*, Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza”, Regionální sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska, Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej Eurodystrykt PAMINA, Cieszyn-Český Těšín-Lauterbourg, 2017 r., s. 11-12.

Głównym zadaniem Eurodystryktu jest wspieranie i wzmacnianie współpracy transgranicznej na rzecz zrównoważonego i trwałego rozwoju obszaru, na którym działa, w celu poprawy codziennego życia mieszkańców w każdej dziedzinie tematycznej. W tym znaczeniu Eurodystrykt jest platformą wzajemnej wymiany kompetencji, tzn. strukturą ułatwiającą rozwój spójności terytorialnej, bez chęci stawiania się substytutem kompetentnych i dotychczas istniejących władz. Eurodystrykt może rozwijać działania, opracowywać i wdrażać programy i projekty, starać się o środki finansowe. Za pośrednictwem INFOBESTU doradza on obywatelom, przedsiębiorstwom, stowarzyszeniom, samorządom lokalnym i terytorialnym we wszystkich kwestiach odnoszących się do współpracy transgranicznej.

Kontekst powstania projektu

Projekt wyszedł naprzeciw potrzebom polskich i czeskich samorządów lokalnych Euroregionu Śląsk Cieszyński, wynikających z badania przeprowadzonego w 2015 roku w ramach projektu „Przyszła współpraca terytorialna w ERŚC-TS. Chcemy, abyście o nas wiedzieli - 4”. Stanowił on też bezpośrednie odniesienie do przedsięwzięcia z 2014 roku „Chcemy, abyście o Nas wiedzieli - 2. Forum współpracy terytorialnej”, w ramach którego inspirowano się działaniami realizowanymi na pograniczu francusko-niemieckim w konkretnych dziedzinach wiedzy: przedsiębiorczości, ochronie zdrowia, bezpieczeństwie publicznym i zarządzaniu kryzysowym oraz ochronie środowiska. Na bazie wspomnianych projektów zrodził się pomysł polegający na próbie połączenia potrzeb istniejących na pograniczu polsko-czeskim w obszarze Euroregionu Śląsk Cieszyński i możliwości, jakie stwarza wieloletnia współpraca z instytucjami z pogranicza francusko-niemieckiego.

Cel projektu⁴

Projekt służył wzmacnianiu współpracy pomiędzy samorządami lokalnymi polskiej i czeskiej strony Euroregionu Śląsk Cieszyński, euroregionalnymi strukturami, krajowymi i zagranicznymi instytucjami partnerskimi Euroregionu oraz innymi podmiotami z obu stron granicy w wybranych dziedzinach działalności – ochronie zdrowia i zarządzaniu kryzysowym. Środkiem do osiągnięcia zakładanego celu przedsięwzięcia było czerpanie inspiracji z pogranicza francusko-niemieckiego, na którym współpraca we wskazanych obszarach była wypracowywana przez lata i może stanowić model dla budowania potencjału pogranicza polsko-czeskiego.

Rezultaty projektu⁵

Zakładanymi rezultatami projektu było:

- powołanie dwóch dwunarodowych polsko-czeskich grup funkcjonalnych zapewniających ciągłość współpracy transgranicznej w dziedzinie ochrony zdrowia i zarządzania kryzysowego;
- opracowanie dokumentu analitycznego zawierającego rekomendacje na przyszłość dotyczące możliwości wykorzystania potencjału polsko-czeskiego pogranicza w wybranych obszarach współdziałania – ochronie zdrowia i zarządzaniu kryzysowym.

⁴ Formularz wniosku o dofinansowanie z Programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska: *Nowe perspektywy! Wzmacnianie potencjału drogą do rozwoju współpracy na pograniczu polsko-czeskim*, s. 16.

⁵ Ibidem, s. 44.

2. Opis przebiegu działań projektowych (warsztatów, wideokonferencji, wizyty studyjnej)

W ramach projektu zrealizowano następujące działania kluczowe, które przyczyniły się do osiągnięcia zakładanego celu i rezultatów przedsięwzięcia:

- I warsztat tematyczny;
- Blok: II warsztat tematyczny połączony z I wideokonferencją;
- Blok: III warsztat tematyczny połączony z II wideokonferencją;
- Wyjazd studyjny;
- IV warsztat tematyczny (podsumowujący).

I warsztat tematyczny

Pierwszy warsztat tematyczny wprowadzający do problematyki ochrony zdrowia i zarządzania kryzysowego odbył się 16 maja 2017 roku w siedzibie Regionálního sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska w Czeskim Cieszynie. Uczestniczyły w nim następujące instytucje z Polski i Republiki Czeskiej:

- Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje, stanice Český Těšín;
- Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Jastrzębiu-Zdroju;
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Cieszynie;
- Komenda Powiatowa Policji w Cieszynie;
- Komenda Wojewódzka Policji w Katowicach;
- Magistrát města Havířova;
- Město Třinec;
- Městská policie Český Těšín;
- Městská policie Třinec;
- Městský úřad Český Těšín;
- Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego w Cieszynie;
- Obec Bystřice;
- Regionální sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska, Český Těšín;
- Starostwo Powiatowe w Cieszynie;
- Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” w Cieszynie;
- Straż Miejska w Jastrzębiu-Zdroju;
- Urząd Miasta Jastrzębie-Zdrój;
- Urząd Miasta Ustroń;
- Wojewódzkie Pogotowie Ratunkowe w Katowicach;
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju.

Celem warsztatu było zapoznanie uczestników z tematyką związaną z ochroną zdrowia, zarządzaniem kryzysowym i bezpieczeństwem publicznym na pograniczu francusko-niemieckim, a także zachęcenie i przygotowanie ich do aktywnej współpracy w ramach projektu. W trakcie spotkania zaprezentowano główne założenia projektu, oczekiwania wobec grup docelowych przedsięwzięcia oraz podjęto następujące tematy, które na dalszym etapie realizacji projektu były sukcesywnie pogłębiane:

- współpraca transgraniczna służb ratunkowych na pograniczu francusko-niemieckim na przykładzie francuskiego szpitala w Wissemburgu (w tym związanym z aspektem transgranicznej karetki pogotowia);

- współpraca transgraniczna w obszarze zdrowia w Górnym Renie na przykładzie projektu TRISAN (trójnarodowego francusko-niemiecko-szwajcarskiego ośrodka kompetencyjnego służącego optymalizacji współpracy transgranicznej i wspieraniu projektów w dziedzinie zdrowia w Górnym Renie);
- współpraca transgraniczna straży pożarnej i obrony cywilnej na pograniczu francusko-niemieckim na przykładach: statku pożarniczego EUROPA 1, Ośrodka szkoleniowego do zarządzania ryzykiem powodziowym na rzece REN (w skrócie CRERF) oraz pojazdu wodno-łądowego;
- współpraca transgraniczna policji i służby celnej na pograniczu francusko-niemieckim na przykładzie Ośrodka francusko-niemieckiej współpracy policyjnej i celnej w Kehl (w skrócie CCPD).

Blok: II warsztat tematyczny połączony z I wideokonferencją

Blok składający się z drugiego warsztatu tematycznego i pierwszej wideokonferencji z Eurodystryktem PAMINA poświęcony był ochronie zdrowia. Został on przeprowadzony 12 czerwca 2017 roku w siedzibie Stowarzyszenia Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” w Cieszynie. Uczestniczyły w nim następujące instytucje z Polski, Republiki Czeskiej, Francji oraz Niemiec:

- Eurodistrict PAMINA, Lauterbourg;
- Euro-Institut (TRISAN), Kehl;
- Polsko-Czeska Komisja Międzyrządowa do spraw Współpracy Transgranicznej, Warszawa;
- Regionální sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska, Český Těšín;
- Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” w Cieszynie;
- Wojewódzkie Pogotowie Ratunkowe w Katowicach;
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju;
- Zdravotnická záchranná služba Moravskoslezského kraje, Ostrava.

Celem bloku było zainteresowanie uczestników prowadzonymi działaniami, stosowanymi rozwiązaniami i narzędziami pracy w dziedzinie ochrony zdrowia na pograniczu francusko-niemieckim. W trakcie warsztatu i wideokonferencji z Eurodystryktem PAMINA oraz ekspertami reprezentującymi Euro-Institut w Kehl pogłębiono następujące tematy:

- współpraca transgraniczna służby zdrowia na pograniczu francusko-niemieckim;
- TRISAN: projekt trójnarodowego ośrodka kompetencyjnego w Górnym Renie.

Blok: III warsztat tematyczny połączony z II wideokonferencją

Blok składający się z trzeciego warsztatu tematycznego i drugiej wideokonferencji poświęcony był zarządzaniu kryzysowemu. Został on przeprowadzony 13 listopada 2017 roku w siedzibie Stowarzyszenia Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” w Cieszynie.

Uczestniczyły w nim następujące instytucje z Polski, Republiki Czeskiej, Francji oraz Niemiec:

- Eurodistrict PAMINA, Lauterbourg;
- Gendarmerie de Wissembourg;
- Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje, stanice Český Těšín;
- Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Jastrzębiu-Zdroju;
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Cieszynie;
- Komenda Powiatowa Policji w Cieszynie;
- Komenda Wojewódzka Policji w Katowicach;

- Landkreis Germersheim ;
- Policie České republiky - Obvodní oddělení Český Těšín;
- Město Český Těšín;
- Město Třinec;
- Městská policie Český Těšín;
- Regionální sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska, Český Těšín;
- Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” w Cieszynie;
- Urząd Miejski w Cieszynie.

Celem bloku było zainteresowanie uczestników prowadzonymi działaniami, stosowanymi rozwiązaniami i narzędziami pracy w dziedzinie zarządzania kryzysowego na pograniczu francusko-niemieckim. W trakcie warsztatu i wideokonferencji z Eurodystryktem PAMINA oraz ekspertami z Powiatu (Landkreis) Germersheim i miasta Wissembourg pogłębiono następujące tematy:

- współpraca transgraniczna straży pożarnej i obrony cywilnej na pograniczu francusko-niemieckim – wzajemne korzystanie z narzędzi pracy;
- współpraca transgraniczna policji i służby celnej na pograniczu francusko-niemieckim.

Wyjazd studyjny

Wyjazd studyjny polsko-czeskiej delegacji na pogranicze francusko-niemieckie odbył się w dniach od 24 do 27 stycznia 2018 roku. Uczestniczyły w nim następujące instytucje z Polski, Republiki Czeskiej, Francji oraz Niemiec:

- Centre de coopération franco-allemand policière et douanière de Kehl;
- Centre Hospitalier Intercommunal de la Lauter, Wissembourg;
- Eurodistrict PAMINA, Lauterbourg;
- Euro-Institut (TRISAN), Kehl ;
- Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje, stanice Český Těšín;
- Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Jastrzębiu-Zdroju;
- Komenda Miejska Policji w Jastrzębiu-Zdroju;
- Komenda Wojewódzka Policji w Katowicach;
- Městská policie Český Těšín;
- Policie České republiky - Obvodní oddělení Český Těšín;
- Polizeipräsidium Rheinpfalz, Ludwigshafen am Rhein;
- Regionální sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska, Český Těšín;
- Service départemental d'incendie et de secours du Bas-Rhin (SDIS 67), Strasbourg;
- Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” w Cieszynie;
- Straż Miejska w Cieszynie;
- Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego w Jastrzębiu-Zdroju;
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju;
- Zdravotnická záchranná služba Moravskoslezského kraje, Ostrava.

Celem wizyty było pogłębienie wiedzy uczestników w zakresie zagadnień poruszanych podczas warsztatów i wideokonferencji, wymiana informacji i doświadczeń pomiędzy przedstawicielami instytucji z pogranicza francusko-niemieckiego i polsko-czeskiego, a także określenie możliwości wdrożenia na pograniczu polsko-czeskim wybranych rozwiązań, mechanizmów stosowanych na pograniczu francusko-niemieckim. W jej trakcie zostały zrealizowane spotkania i warsztaty z

ekspertami z pogranicza francusko-niemieckiego w obszarze zdrowia (współpraca transgraniczna służb medycznych/ratunkowych) oraz w obszarze zarządzania kryzysowego (współpraca transgraniczna straży pożarnej, policji, służby celnej, straży miejskiej). Uczestnicy wyjazdu mieli okazję zapoznać się z namacalnymi efektami działań transgranicznych prowadzonych we wspomnianych dziedzinach wiedzy. Program wizyty studyjnej obejmował:

- spotkanie w szpitalu w Wissemburgu, podczas którego dyrektor i personel medyczny przedstawili wybrane działania prowadzone w wymiarze transgranicznym, natomiast ekspert z Euro-Institutu w Kehl zaprezentował postępy prac nad aktualnie wdrażanym projektem trójnarodowego francusko-niemiecko-szwajcarskiego ośrodka kompetencyjnego w dziedzinie zdrowia „TRISAN”;
- spotkanie w siedzibie Eurodystryktu PAMINA w Lauterbourg, podczas którego przedstawiciel Polizeipräsidium Rheinpfalz zaprezentował francusko-niemiecką współpracę policyjną, natomiast personel Eurodystryktu PAMINA aktualnie wdrażane projekty transgraniczne (w tym między innymi projekt związany z wykorzystaniem pojazdu wodno-lądowego na potrzeby prowadzonych interwencji na pograniczu francusko-niemieckim);
- spotkanie w porcie rzecznym w Strasburgu połączone ze zwiedzaniem statku pożarniczego EUROPA 1 i Ośrodka szkoleniowego do zarządzania ryzykiem powodziowym na rzece Ren;
- spotkanie we francusko-niemieckim Ośrodku współpracy policyjnej i celnej w Kehl, podczas którego przedstawiciele służb policji przedstawili działalność i funkcjonowanie ośrodka;
- zwiedzanie muzeum naukowego w Strasburgu połączone z przejazdem transgranicznym tramwajem funkcjonującym na trasie Kehl-Strasburg, stanowiącym wartość dodaną wizyty.

IV warsztat tematyczny (podsumowujący)

Czwarty warsztat tematyczny podsumowujący problematykę związaną z ochroną zdrowia i zarządzaniem kryzysowym odbył się 13 kwietnia 2018 roku w siedzibie Regionálního sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska w Czeskim Cieszynie. Uczestniczyły w nim następujące instytucje z Polski i Republiki Czeskiej:

- Envirta, s.r.o., Ostrava;
- Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje, stanice Český Těšín;
- Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Jastrzębiu-Zdroju;
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Cieszynie;
- Komenda Wojewódzka Policji w Katowicach;
- Městský úřad Český Těšín;
- Policie České republiky - Obvodní oddělení Český Těšín;
- Regionální sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska, Český Těšín;
- Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” w Cieszynie;
- Wojewódzkie Pogotowie Ratunkowe w Katowicach;
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju.

Celem warsztatu było podsumowanie zdobytej wiedzy, informacji i doświadczeń w ramach dotychczas zrealizowanych warsztatów, wideokonferencji oraz wyjazdu studyjnego. W trakcie spotkania powołano dwie dwunarodowe grupy funkcjonalne zapewniające ciągłość współpracy transgranicznej w dziedzinie ochrony zdrowia i zarządzania kryzysowego/bezpieczeństwa publicznego. Zadaniem grup jest podejmowanie starań w kierunku inicjowania i wdrażania wspólnych polsko-czeskich inicjatyw w obszarze, który dotyczy danej grupy.

3. Charakterystyka studiów przypadków z dziedziny ochrony zdrowia i zarządzania kryzysowego z pogranicza francusko-niemieckiego

Niniejszy opis poszczególnych studiów przypadków z dziedziny ochrony zdrowia i zarządzania kryzysowego z pogranicza francusko-niemieckiego powstał w oparciu o informacje i wiedzę pozyskane w trakcie realizowanych warsztatów, wideokonferencji i wyjazdu studyjnego w ramach projektu, jak również na podstawie analizy francuskojęzycznych materiałów źródłowych.

Studium przypadku nr 1⁶:

Współpraca transgraniczna służby zdrowia na pograniczu francusko-niemieckim: transgraniczny aspekt karetki pogotowia funkcjonującej w ramach szpitala w Wissemburgu we Francji

Ramy prawne

Francusko-niemiecka współpraca służby zdrowia oparta jest na umowie zawartej w 2005 r. pomiędzy Rządem Republiki Francuskiej i Rządem Republiki Federalnej Niemiec. Umożliwia ona podmiotom regionalnym prowadzić współpracę w zakresie usług wychodzących poza obszar wyznaczony granicą, a także zawierać konwencje o współpracy. Na jej podstawie zostały podpisane między innymi konwencje umożliwiające świadczenie usług natychmiastowej pomocy medycznej: pomiędzy Alzacją a Nadrenią-Palatynatem (2009 r.), pomiędzy Alzacją a Badenią-Wirtembergią (2009 r.), a także pomiędzy Agence régional de santé Alsace [Francuską Regionalną Agencją Zdrowia w Alzacji], szpitalami w Haguenau i Wissemburgu, kliniką w Landau-Südliche Weinstrasse i Niemieckim Czerwonym Krzyżem (2018 r.). Porozumienia te uregulowały między innymi problematykę związaną z przemieszczaniem się karetek pogotowia na terytorium kraju sąsiedniego.

Ratownictwo medyczne

Współpraca francusko-niemiecka w ratownictwie medycznym istnieje od 2002 r. Potrzeba uruchomienia transgranicznej karetki pogotowia na pograniczu francusko-niemieckim w obszarze Górnego Renu wynikała z braku lekarzy po stronie niemieckiej, którzy mogliby prowadzić interwencje w ratownictwie medycznym w godzinach wieczornych/nocnych (w Niemczech ostry dyżur zapewnia Niemiecki Czerwony Krzyż). W związku z tym niemiecki pojazd ratowniczy stacjonujący w szpitalu w Wissemburgu wraz z niemieckim ratownikiem medycznym, francuskim lekarzem i dwujęzyczną pielęgniarką (pełniącą funkcję tłumacza w razie potrzeby) z pogotowia ratunkowego ze szpitala w Wissemburgu odpowiadają na zgłoszenia na terytorium Niemiec w godzinach od 19.00 do 7.00. Dyspozytornie pogotowia ratunkowego mieszczą się zarówno po stronie francuskiej, jak i niemieckiej. W ramach transgranicznej karetki, która interweniuje na terenie Niemiec, pacjenci zazwyczaj przewożeni są do najbliższego szpitala znajdującego się po stronie niemieckiej. Jednakże w zależności od wagi patologii lub urazu, a co za tym idzie konieczności odpowiedniej platformy technicznej, osoba poszkodowana może zostać skierowana do placówki zagranicznej. W przypadku skargi od osoby, której udzielana jest pomoc lub od osoby prowadzącej interwencję, obowiązuje prawo kraju, w którym miała miejsce pierwsza interwencja. Jednakże, jeśli skarga ta dotyczy szpitala, do którego pacjent został przewieziony, obowiązuje prawo kraju, w którym znajduje się szpital.

⁶ *Coopération sanitaire dans le Rhin supérieur*, prezentacja, Lauterbourg, 12.06.2017, slajdy: 2-4; *CONVENTION DE COOPERATION TRANSFRONTALIERE RELATIVE A L'AIDE MEDICALE URGENTE ALSACE /BADE-WURTEMBERG*, 10.02.2009 r., s. 6-7.

Oprócz wspomnianej karetki pogotowia w ramach szpitala w Wissemburgu istnieje również „zwyczajna” karetka, która jest do dyspozycji na terenie Francji.

Korzyści związane z funkcjonowaniem transgranicznej karetki pogotowia to przede wszystkim stosowanie wspólnej, istniejącej infrastruktury (aspekt ekonomiczny); praktyczne rozwiązanie problemu braku lekarzy po stronie niemieckiej; rentowność pogotowia ratunkowego szpitala w Wissemburgu. Głównymi wyzwaniami są natomiast kwestia języka stosowanego w przypadku interwencji transgranicznej karetki pogotowia, wybór szpitala w sytuacji konieczności hospitalizacji niemieckiego pacjenta oraz absencja francuskiego lekarza na ostrym dyżurze w czasie gdy udziela on pomocy na terytorium Niemiec.

Studium przypadku nr 2⁷:

Współpraca transgraniczna służby zdrowia na pograniczu francusko-niemieckim: TRISAN – projekt trójnarodowego ośrodka kompetencyjnego w Górnym Renie

TRISAN to nazwa projektu wdrażanego na pograniczu francusko-niemieckim w okresie od 2016 do 2019 roku z programu INTERREG V Rhin supérieur, zainicjowanego przez grupę roboczą pn. „Polityki zdrowia” działającą w ramach francusko-niemiecko-szwajcarskiej Konferencji Górnego Renu. Wnioskodawcą projektu jest Euro-Institut w Kehl (Niemcy) dwunarodowa francusko-niemiecka struktura specjalizująca się w szkoleniach, wsparciu i doradztwie w zakresie projektów transgranicznych. Partnerami przedsięwzięcia są instytucje administracji publicznej z Górnego Renu zajmujące się zdrowiem:

- Confédération Suisse (Szwajcaria);
- Canton Bâle-Ville – Präsidialdepartement Basel-Stadt (Szwajcaria);
- Land Baden-Württemberg (Niemcy);
- Regierungspräsidium Karlsruhe (Niemcy);
- Land Rheinland-Pfalz (Niemcy);
- Agence Régionale de Santé Grand Est (Francja);
- Canton Bâle-Campagne (Szwajcaria);
- Canton d'Argovie (Szwajcaria);
- Canton Bâle-Ville – Département de santé du canton Bâle-Ville (Szwajcaria).

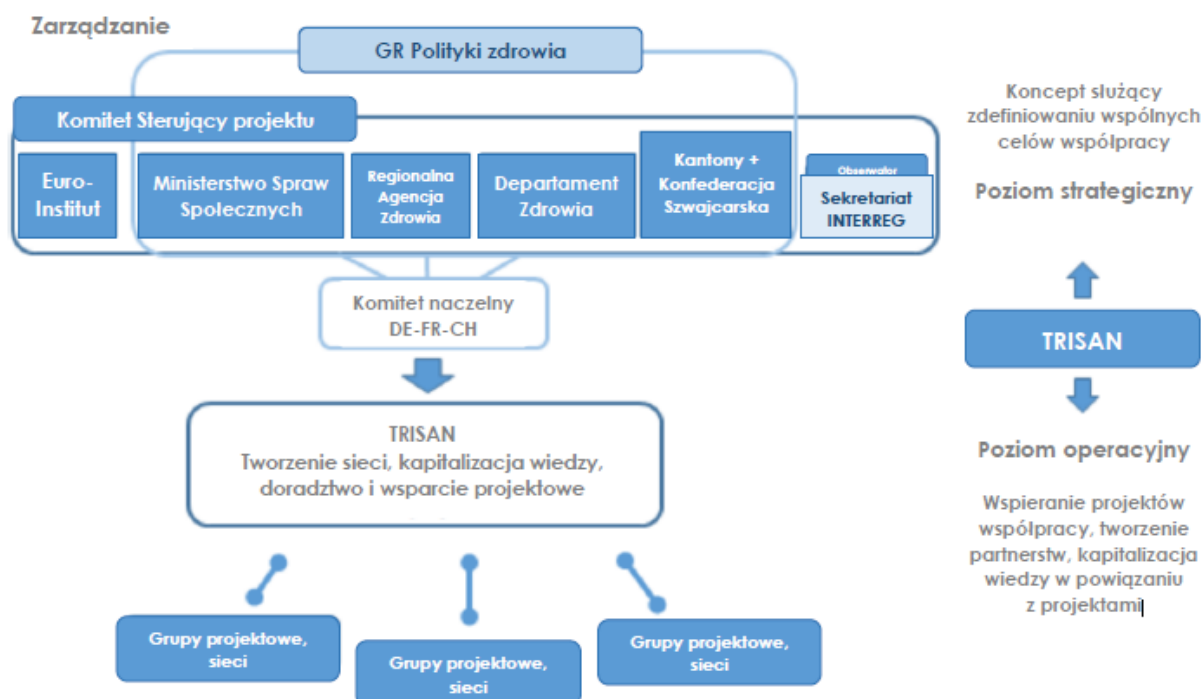
Projekt jest odpowiedzią na przeprowadzone w roku 2014 badanie dotyczące współpracy prowadzonej w obszarze zdrowia w Górnym Renie. Koncepcja projektu powstała w 2015 roku jako efekt konferencji pn. „Zdrowie bez granic – doświadczenia w transgranicznej współpracy w obszarze zdrowia”. Strukturę zarządzania projektem TRISAN przedstawiono na ryc. 1.

⁷ HISTORIQUE : LA SANTÉ DANS LE RHIN SUPÉRIEUR, <https://www.trisan.org/fr/trisan/historique/>, dostęp: 29.06.2018 r.;

Formulaire de demande de concours communautaire Interreg V Rhin Supérieur (2015-2020), TRISAN, https://www.trisan.org/fileadmin/user_upload/Demande_INTERREG.pdf, dostęp: 29.06.2018 r., s. 7-8, 15; *Coopération transfrontalière en santé dans le Rhin supérieur – Lancement du projet TRISAN*, https://msagd.rlp.de/fileadmin/msagd/Gesundheit_und_Pflege/Krankenhauswesen/Communique_de_presse-TRISAN.pdf, dostęp: 29.06.2018 r.;

Coopération sanitaire dans le Rhin supérieur, prezentacja, Lauterbourg, 12.06.2017 r., slajdy: 15-17.

Ryc. 1. Struktura zarządzania projektem TRISAN

Źródło: https://www.trisan.org/fileadmin/user_upload/Gouvernance_TRISAN.png, dostęp: 29.06.2018 r.

TRISAN jest równocześnie nazwą trójnarodowego ośrodka kompetencyjnego powołanego w ramach tegoż projektu służącego optymalizacji współpracy transgranicznej i wspieraniu projektów w dziedzinie zdrowia w Górnym Renie. Celem ośrodka jest organizowanie i rozwój współpracy w różnej formie: wymiana informacji i praktyk, wizyty w terenie w kraju sąsiednim, organizacja konferencji, tworzenie sieci podmiotów, wymiana transgraniczna pacjentów i praktyków, wzajemne korzystanie ze sprzętu, wyposażenia, realizacja projektów badawczych, wspólne inicjatywy w zakresie szkoleń, kształcenia, profilaktyka i promocja zdrowia, itp.

TRISAN oferuje między innymi:

- doradztwo i indywidualne wsparcie w tworzeniu projektów współpracy;
- pomoc w poszukiwaniu partnerów;
- badania dla projektów (studia wykonalności, analizy SWOT, analizy porównawcze, diagnozy, itp.);
- wsparcie w tworzeniu transgranicznych sieci;
- dostęp do informacji na temat funkcjonowania systemu zdrowia w kraju sąsiednim;
- dostęp do informacji na temat projektów transgranicznych w Górnym Renie;
- narzędzia do zarządzania projektami transgranicznymi i praktyczne porady w zakresie tworzenia projektów.

Studium przypadku nr 3⁸:

Współpraca transgraniczna straży pożarnej i obrony cywilnej na pograniczu francusko-niemieckim: statek pożarniczy EUROPA 1

Historia:

Projekt dotyczący statku pożarniczego EUROPA 1 wynikał z braku i potrzeby tego typu narzędzia na rzece Ren. W 2001 roku z inicjatywy SDIS 67 (Departamentalna Służba Pożarnictwa i Ratownictwa Dolnego Renu) po raz pierwszy został podjęty temat „Bezpieczeństwo na rzece Ren”. 17 grudnia 2001 roku na zaproszenie dyrekcji do spraw transgranicznych Regierungspräsidium z Fryburga (Prezydium Rejencji Fryburg) odbyło się pierwsze spotkanie pomiędzy specjalistami ze straży pożarnej, żandarmerii oraz niemieckiej i francuskiej policji wodnej. Temat „Bezpieczeństwo na rzece Ren” był następnie podejmowany przez Konferencję Górnego Renu. Od tamtej pory podejmowano kolejne działania zmierzające do uruchomienia statku pożarniczego na Renie, w rezultacie których w 2007 roku został on dostarczony do Strasburga/Kehl, a w 2008 roku rozpoczął on swoje funkcjonowanie.

Partnerzy i finansowanie

Statek pożarniczy należy do GLCT (Lokalnego Ugrupowania Współpracy Transgranicznej). Ze strony niemieckiej statkiem zarządza Landratsamt Ortenaukreis, ze strony francuskiej Departament Dolnego Renu i SDIS 67 (Departamentalna Służba Pożarnictwa i Ratownictwa Dolnego Renu).

Statek pożarniczy Europa 1 finansowany był w następujący sposób:

1. Program INTERREG IIIA Rhin supérieur centre-sud: 1 000 000 EUR
 2. Strona niemiecka:
 - Land Badenia-Wirtembergia: 750 000 EUR
 3. Strona francuska:
 - Państwo Francuskie: 290 000 EUR
 - Departament Dolnego Renu: 300 000 EUR
 - SDIS 67 (Departamentalna Służba Pożarnictwa i Ratownictwa Dolnego Renu): 35 000 EUR
 - Region Alzacja: 75 000 EUR
 - Autonomiczny port w Strasburgu : 50 000 EUR
- Suma: 750 000 EUR

Koszt całkowity: 2 500 000 EUR

Koszty eksploatacji statku są podzielone po równo między instytucje współfinansujące ze strony niemieckiej i francuskiej: Landratsamt Ortenaukreis, Miasto Kehl, Port w Kehl, Miasto Rheinau, Landratsamt Rastatt, Departament Dolnego Renu, SDIS 67.

Funkcjonowanie

Za funkcjonowanie i prowadzenie statku pożarniczego odpowiada zespół składający się z członków straży pożarnej z Kehl i SDIS 67 (Departamentalna Służba Pożarnictwa i Ratownictwa Dolnego Renu). Straż pożarna z Kehl i zawodowi strażacy ze Strasburga udostępniają załogę składającą się z mechaników, sterników i ratowników straży pożarnej.

⁸ *Bateau-pompe europa 1*, GLCT Europa 1, broszura, kwiecień 2011.

Załoga funkcjonuje 24 godziny na dobę przez cały rok i składa się z 1 sternika, 1 mechanika i zespołu interwencyjnego – 6 strażaków.

Zawodowi strażacy ze Strasburga z Departamentalnej Służby Pożarnictwa i Ratownictwa Dolnego Renu zabezpieczają akcje od poniedziałku do piątku od godz. 7.00 do 19.00, strażacy z Niemiec zabezpieczają akcje od poniedziałku do piątku od godz. 19.00 do 7.00 oraz w weekendy.

Zadania statku

- ratowanie ludzi – w przypadku awarii i pożarów na statkach, Europa 1 umożliwia ewakuację ludzi;
- gaszenie ognia – w przypadku pożarów na statkach walka z ogniem może odbywać się zarówno w odległości (około 80 metrów), za pomocą armatek wodnych, jak i blisko za pomocą prądownicy wodnej kierowanej przez zespół interweniujący;
- zasilanie wodą urządzeń naziemnych – w przypadku dużych pożarów w strefach portowych, Europa 1 może dostarczyć ogromne ilości wody na jednostki lądowe.

Studium przypadku nr 4⁹:

Współpraca transgraniczna straży pożarnej i obrony cywilnej na pograniczu francusko-niemieckim: Ośrodek szkoleniowy do zarządzania ryzykiem powodziowym na rzece Ren (CRERF)

Ośrodek oferuje różnego rodzaju szkolenia praktyczne i teoretyczne przeznaczone dla strażaków z Niemiec, Francji i Szwajcarii. Został on stworzony na starej barce-tankowcu przycumowanej na Renie. Jego właścicielem oraz zarządcą administracyjnym i technicznym jest SDIS 67 (Departamentalna Służba Pożarnictwa i Ratownictwa Dolnego Renu). To innowacyjne narzędzie jest pionierskim projektem na płaszczyźnie europejskiej, dofinansowanym przez Unię Europejską z programu INTERREG IV Rhin Supérieur. Stanowi ono rezultat współpracy Departamentalnej Służby Pożarnictwa i Ratownictwa Dolnego Renu i Górnego Renu, landu Badenia-Wirtembergia oraz kraju związkowego Nadrenia-Palatynat. Pomocy technicznej przy projekcie udzieliła również Szwajcaria i kraj związkowy Hesja. Projekt realizowany był od 2012 roku. Oficjalna inauguracja Ośrodka miała miejsce w 2015 roku w Autonomicznym porcie w Strasburgu.

Celem Ośrodka jest podniesienie poziomu bezpieczeństwa na rzece Ren poprzez szkolenia z radzenia sobie w sytuacjach zagrożeń rzecznych (awarie statków, zagrożenia chemiczne związane z przewożeniem materiałów niebezpiecznych, pożary statków, itd.), a także szkolenia standardowe z rozwijania umiejętności strażackich, poruszania się z aparatem oddechowym izolującym, radzenia sobie z ogniem. W ośrodku zostały umieszczone między innymi następujące symulatory umożliwiające kursantom konfrontację z zagrożeniami w warunkach jak najbardziej zbliżonych do rzeczywistości:

- symulator strumienia wody i zbiornika spływania wody;
- symulator kontenera ruchomego;
- symulator pożaru z gazem propan;
- symulator zbiornikowca;
- symulator upadku do kontenera z drobinami;

⁹ *Centre rhénan d'entraînement à la maîtrise des risques fluviaux (CRERF). Fin des travaux et réception du centre de formation flottant des sapeurs-pompiers, Service Départemental d'Incendie et de Secours du Bas-Rhin, komunikat prasowy, 17 września 2014 r., s. 1-2.*

- trasa z aparatem oddechowym izolującym.

Ośrodek szkoli licznych strażaków niemieckich, francuskich i szwajcarskich. Organizacja transgranicznych szkoleń przebiega w trzech portach na Renie:

- Mühlauhafen w Mannheim (Badenia-Wirtembergia, Niemcy);
- Autonomiczny port w Strasburgu (Francja);
- Port Ile Napoléon w Mulhouse (Francja).

Studium przypadku nr 5¹⁰:

Współpraca transgraniczna straży pożarnej i obrony cywilnej na pograniczu francusko-niemieckim: pojazd wodno-lądowy

Zakup pojazdu wodno-lądowego stanowi kluczowy element realizowanego w latach 2017-2019 projektu z programu INTERREG V Rhin Supérieur 2014-2020. Partnerami projektu są: Landkreis Germersheim (Wnioskodawca), Technisches Hilfswerk Bund (Federalna Agencja Pomocy Technicznej), Technisches Hilfswerk Bund - Ortsverband Germersheim, Eurodistrict PAMINA, Protection Civile du Bas-Rhin (Obrona cywilna Dolnego Renu), Conseil Départemental du Bas-Rhin (Rada Departamentalna Dolnego Renu).

Projekt jest odpowiedzią na problem powodzi, który dotyka nie tylko instalacje przemysłowe, ale również mieszkańców oraz zwierzęta z terenów wiejskich i miejskich. Z uwagi na specyfikę terenu klasyczny sprzęt przeciwpowodziowy nie zawsze jest możliwy do użycia w sytuacji zalania. W centrach miast w pobliżu biegu rzeki Ren niekiedy bardzo trudno jest dotrzeć wozom strażackim, statkom, barkom, pojazdom ciężarowym do wszystkich miejsc wymagających interwencji. Utrudnieniem są różnice poziomów, nierówności terenów, itp. Z tego powodu wspomniane wyżej podmioty połączyły swe siły, aby móc dysponować optymalnym środkiem interwencyjnym. Pojazd wodno-lądowy będzie używany zarówno w sytuacjach kryzysowych, akcjach przeciwpowodziowych, jak i na potrzeby wspólnych szkoleń i ćwiczeń transgranicznych dla członków załóg z Francji i Niemiec. Amfibia wzmacnia istniejące już transgraniczne środki interwencyjne (statek pożarniczy EUROPA 1, Ośrodek CRERF). Przynosi dodatkową wartość dla francusko-niemieckiej współpracy, wypełniając istniejącą lukę w zakresie stosowanych narzędzi w zarządzaniu kryzysowym.

Pojazd wodno-lądowy będzie mógł być stosowany w następujących sytuacjach:

- zabezpieczenie, wzmocnienie zapory lub tamy na rzece;
- dostarczenie worków z piaskiem na teren podmoknięty;
- natychmiastowa pomoc techniczna na wodzie lub na brzegu;
- transport materiału (worki z piaskiem, kamienie) do 3,5 t bez przeładunku;
- operacje poszukiwawcze i/lub ratunkowe (na lądzie lub w wodzie);
- walka z zanieczyszczeniami wodnymi;
- ewakuacja ludzi i zwierząt z budynków zalanych podczas powodzi bez powodowania szkód;

¹⁰ AMPHIBIENFAHRZEUG : AMÉLIORATION DE LA PROTECTION CONTRE LES CATASTROPHES PAR L'ACQUISITION ET L'UTILISATION EN COMMUN D'UN VÉHICULE AMPHIBIE, <http://www.interreg-rhin-sup.eu/projet/amphibienfahrzeug-amelioration-de-la-protection-contre-les-catastrophes-par-lacquisition-et-lutilisation-en-commun-dun-vehicule-amphibie/>, dostęp: 11.05.2018 r.;

Formularz propozycji projektowej: *Amélioration de la protection contre les catastrophes par la procurement et l'utilisation commune d'un véhicule amphibique*, s. 1-9.

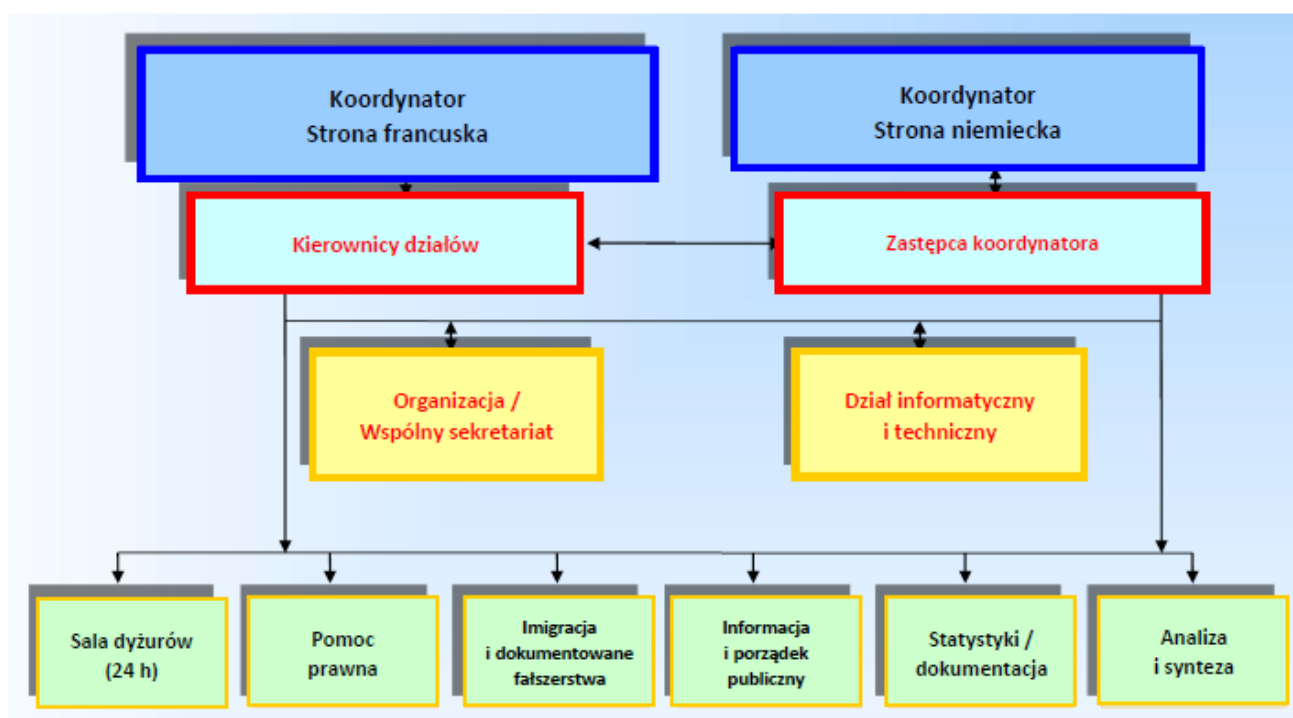
- aprowizacja ludzi i zwierząt pozostających w strefie powodziowej.

Studium przypadku nr 6¹¹:

Współpraca transgraniczna straży pożarnej i obrony cywilnej na pograniczu francusko-niemieckim: Ośrodek francusko-niemieckiej współpracy policyjnej i celnej w Kehl (CCPD)

Ośrodek francusko-niemieckiej współpracy policyjnej i celnej jest strukturą wymiany informacji i wsparcia wykonywania usług wszystkich służb odpowiedzialnych za zadania policyjne i celne, ale nieprowadzącą działalności operacyjnej. Powstał on na mocy dwustronnego „porozumienia z Mondorf” podpisanego 9 października 1997 roku pomiędzy Niemcami i Francją. Część niemiecka reprezentowana jest przez policję Landu Badenia-Wirtembergia, kraju związkowego Nadrenia-Palatynat, Bundespolizei (policję federalną Niemiec), a także służbę celną. Część francuska reprezentowana jest przez personel policji narodowej, żandarmerię narodową i służby celne. Obecnie w jednym miejscu pracują wspólnie różne służby (62 osoby, w tym 30 Francuzów i 32 Niemców). W 2002 r. ośrodek został przeniesiony z Offenburga do Kehl – miasta położonego w bezpośredniej bliskości granicy z Francją. Ośrodek kierowany jest przez dwóch koordynatorów, jednego z Francji, drugiego z Niemiec. Schemat organizacyjny ośrodka CCPD przedstawiono na ryc. 2.

Ryc. 2. Schemat organizacyjny ośrodka CCPD

Źródło: *Les Centres de coopération policière et douanière, Centre franco-allemand de coopération policière et douanière de Kehl, prezentacja, slajd: 17.*

¹¹ CENTRE DE COOPÉRATION FRANCO-ALLEMAND POLICIÈRE ET DOUANIÈRE KEHL. PRESENTATION DU CENTRE FRANCO-ALLEMAND DE COOPERATION POLICIÈRE ET DOUANIÈRE DE KEHL, s. 1-3;
Les Centres de coopération policière et douanière, Centre franco-allemand de coopération policière et douanière de Kehl, prezentacja, slajdy: 3,4, 9, 15, 19, 21.

Zadania

Głównymi zadaniami ośrodka są wymiana, analiza i rozpowszechnianie informacji pomiędzy różnymi służbami policyjnymi i celnymi działającymi na pograniczu francusko-niemieckim. Do zadań tych należą zwłaszcza:

- identyfikacja właścicieli i kierowców pojazdów;
- zapytania dotyczące praw jazdy;
- poszukiwanie aktualnych adresów i miejsc pobytu;
- identyfikacja osób wykonujących połączenia telefoniczne;
- ustalanie tożsamości osób;
- dostarczanie policji i celnictwu informacji pochodzących z plików komputerowych lub innych dokumentów przejętych przez służby;
- dostarczanie policji informacji w sprawie afer narkotykowych;
- gromadzenie informacji z obserwacji transgranicznej (jeśli to konieczne);
- gromadzenie informacji z pościgu transgranicznego;
- przygotowywanie planów i harmonizacja metod poszukiwawczych oraz uruchamianie pilnych poszukiwań;
- zapytania dotyczące przepływu sprzedaży zwłaszcza broni i pojazdów;
- weryfikacja odcisków palców i genetycznych odcisków palców.

Inne zadania:

- zebrania i spotkania dla osób prowadzących śledztwa ze strony francuskiej i niemieckiej;
- działania szkoleniowe;
- wysyłanie/delegowanie oficerów łącznikowych;
- organizacja seminariów, spotkań, staży, itp.

Korzyści ośrodka:

- wszystkie usługi znajdują się w jednym miejscu, w jednym budynku;
- funkcjonariusze są dwujęzyczni i posiadają doświadczenie transgraniczne;
- dyżur 24h.

4. Rekomendacje dla obszaru pogranicza polsko-czeskiego w Euroregionie Śląsk Cieszyński w dziedzinie ochrony zdrowia i zarządzania kryzysowego

Poniższe rekomendacje stanowią formę wsparcia podmiotów działających na terenie Euroregionu Śląsk Cieszyński w zakresie możliwości wykorzystania potencjału polsko-czeskiego pogranicza do planowania i wdrażania wspólnych inicjatyw transgranicznych w obszarze ochrony zdrowia i zarządzania kryzysowego. Zostały one opracowane w oparciu o wnioski płynące z przeprowadzonych warsztatów, wideokonferencji i wizyty studyjnej, wiedzę i informacje pozyskane w trakcie realizacji projektu oraz analizę i tłumaczenie francuskojęzycznych materiałów źródłowych odnoszących się do problematyki ochrony zdrowia i zarządzania kryzysowego na pograniczu francusko-niemieckim.

1. W przypadku rodzących się transgranicznych inicjatyw w Euroregionie Śląsk Cieszyński (poziom lokalny) z dziedziny ochrony zdrowia i zarządzania kryzysowego należy dążyć do włączania w nie podmioty reprezentujące poziom regionalny i centralny. Stanowi to szansę pokazania korzyści prowadzonych działań i przekonania do nich przedstawicieli instytucji wyższego szczebla. Stwarza to również możliwość systemowego podejścia do realizacji następnych przedsięwzięć, wprowadzenia stosownych zmian w dokumentach programowych, strategicznych, zmian legislacyjnych, itp. **Włączanie podmiotów wyższego szczebla do danego przedsięwzięcia** może odbywać się w różnej formie. Podmioty te mogą stać się na przykład partnerami formalnymi lub nieformalnymi danego przedsięwzięcia; przedstawiciele danej instytucji mogą zostać włączeni do struktury zarządzania projektem, pełniąc w niej funkcję doradczą, konsultacyjną lub reprezentacyjną, itp. Należy dążyć do tego, aby wspomnianym podmiotom znaleźć właściwe miejsce we wdrażanej inicjatywie w celu umożliwienia im utożsamiania się z nią. Przykładem takiego sposobu działania angażującego organizacje reprezentujące poziom regionalny i centralny mogą być projekty TRISAN lub statek pożarniczy EUROPA 1 realizowane przez instytucje z pogranicza francusko-niemieckiego.
2. Należy stosować **systemowe i rozwojowe podejście do realizacji projektów** z obszaru ochrony zdrowia i zarządzania kryzysowego na pograniczu polsko-czeskim w Euroregionie Śląsk Cieszyński. Inwestowanie w niezbędne narzędzia, sprzęt, zasoby powinno wynikać z realnych potrzeb instytucjonalnych bądź uwarunkowań środowiskowych i powinno mieć zastosowanie transgraniczne. Przykładem wdrażania przedsięwzięć w taki właśnie sposób jest seria projektów realizowanych w obszarze Górnego Renu. Użytkowane tam narzędzia (statek pożarniczy EUROPA 1, Ośrodek szkoleniowy do zarządzania ryzykiem powodziowym na rzece Ren - CRERF oraz amfibia) zostały dofinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach kolejnych trzech edycji programów INTERREG Rhin Supérieur. Narzędzia te nie dublują się, lecz wzajemnie się uzupełniają i mają zastosowanie transgraniczne – służą zarówno załogom francuskim, jak i niemieckim.
3. Należy dążyć do **tworzenia dwunarodowych (polsko-czeskich) struktur** w dziedzinie ochrony zdrowia i zarządzania kryzysowego, które w swoim założeniu stosowałyby podejście transgraniczne do współdziałania (od definiowania potrzeb, prowadzenia badań, analiz poprzez wspólne koncepcje, aż do wdrażania wspólnie wypracowanych rozwiązań w danej dziedzinie). Takie nastawienie niesie ze sobą wiele obopólnych korzyści, takich jak chociażby świeże spojrzenie na dany problem; znajdowanie niekonwencjonalnych rozwiązań;

przekraczanie barier mentalnych, językowych, systemowych istniejących na różnych etapach i poziomach współpracy.

4. W celu umożliwienia służbom ratunkowym prowadzenia transgranicznych interwencji zarówno w dziedzinie zdrowia, jak i zarządzania kryzysowego na pograniczu polsko-czeskim w Euroregionie Śląsk Cieszyński należy **stworzyć odpowiednie ramy prawne**. Na ich podstawie podmioty z Polski i Republiki Czeskiej mogłyby swobodnie podejmować czynności wychodzące poza obszar wyznaczony granicą. Modelowy przykład takiego rozwiązania stanowią istniejące na pograniczu francusko-niemieckim umowy i konwencje o współpracy, w tym m.in. umowa między Rządem Republiki Francuskiej i Rządem Republiki Federalnej Niemiec dotycząca transgranicznej współpracy służby zdrowia, umowa między Nadrenią-Palatynatem a Departamentem Dolnego Renu dotycząca współpracy transgranicznej straży pożarnej, czy też konwencja o współpracy transgranicznej dotycząca natychmiastowej pomocy medycznej Alzacja/Badenia Wirtembergia.
5. Należy stwarzać możliwości **wymiany informacji i wiedzy pomiędzy pracownikami szpitali** w wybranych obszarach specjalistycznych – zarówno w wymiarze transgranicznym polsko-czeskim, jak i szerszym polsko-czesko-francusko-niemieckim. Wymiana ta może przebiegać w różnej formie: wizyty studyjne personelu szpitali, staże, praktyki, konferencje, telekonferencje, wideokonferencje, sympozja służb medycznych, itp. Umożliwiłoby to personelowi współpracujących ze sobą szpitali wzajemną naukę, porównanie metod i kultur pracy oraz sposobów podejścia do udzielania pomocy ratunkowej i leczenia medycznego w danym kraju. Tego typu działania oparte na regularnej wymianie dobrych praktyk z kolegami po fachu z drugiej strony granicy przyczyniają się do efektywnej współpracy służb opieki zdrowotnej na pograniczu francusko-niemieckim.
6. Należy dążyć do **tworzenia wspólnej infrastruktury**, która mogłaby być wykorzystywana przez służby ratownictwa medycznego i zarządzania kryzysowego zarówno ze strony polskiej, jak i czeskiej. Takie podejście niesie ze sobą nie tylko korzyści ekonomiczne (obniżenie kosztów funkcjonowania dzięki wspólnie wykorzystywanemu zapleczu), ale ma też pozytywny wpływ na integrowanie służb z obu stron granicy (budowanie relacji opartych na wzajemnym zaufaniu). Na pograniczu francusko-niemieckim myślenie w kategoriach transgranicznych doprowadziło do uruchomienia wielu opłacalnych projektów i inwestycji, jak na przykład Ośrodka szkoleniowego do zarządzania ryzykiem powodziowym na rzece Ren, czy karetki pogotowia ze szpitala w Wissemburgu z francusko-niemiecką załogą, swobodnie przemieszczającej się po terytorium kraju sąsiedniego.
7. Należy podjąć starania w kierunku **włączania transgranicznych konceptów, rekomendacji, narzędzi i mechanizmów odnoszących się zwłaszcza do problematyki ochrony zdrowia i zarządzania kryzysowego do dokumentów planistycznych i strategicznych** funkcjonujących w obszarze Euroregionu Śląsk Cieszyński. Takie podejście daje możliwość skutecznej implementacji zapisów zawartych w dokumentach. Doskonałym tego przykładem jest włączenie transgranicznego pojazdu wodno-łądowego funkcjonującego na pograniczu francusko-niemieckim do planów zarządzania kryzysowego oraz do innych dokumentów planistycznych funkcjonujących w ramach regionu PAMINA i Górnego Renu.
8. Zwłaszcza w tych dziedzinach współpracy transgranicznej, które postrzegane są jako wysoce specjalistyczne (np. ochrona zdrowia, zarządzanie kryzysowe), należy przywiązywać większą wagę do kwestii znajomości języka kraju sąsiedniego oraz aspektów międzykulturowych. W przypadku prowadzenia wspólnych akcji ratowniczych niezbędna jest umiejętność

posługiwania się fachową terminologią w języku kraju sąsiedniego. Jest to również element integrujący obie narodowości. Chodzi o to, aby bariera językowa i inne bariery kulturowe nie stanowiły przeszkody w wykonywaniu działań operacyjnych. Należy więc zadbać o to, aby w prowadzonej polsko-czeskiej współpracy **podnoszenie kompetencji językowych i kulturowych** służb ratownictwa medycznego, bezpieczeństwa publicznego oraz sztabów zarządzania kryzysowego było jednym z priorytetów. Proces ten może odbywać się zarówno za pośrednictwem kursów, szkoleń, konwersacji językowych, jak i w sposób mniej formalny na przykład dzięki wspólnym spotkaniom integrującym polskie i czeskie służby, nieformalnym rozmowom, transgranicznym wymianom pracowników, wzajemnym wizytom w siedzibach służb, itp.

9. Należy mieć na uwadze, że **instytucje, których głównym przedmiotem działalności jest współpraca transgraniczna, powinny być zlokalizowane w miejscowościach znajdujących się na granicy**, w miejscu gdzie tego typu kooperacja w naturalny sposób istnieje, rozwija się i nadaje sens podejmowanym przez nie działaniom. Czynniki te powinny być brane pod uwagę, zwłaszcza w chwili powoływania do życia nowych, polsko-czeskich struktur transgranicznych. O tym jak bardzo jest on istotny, może świadczyć przykład z pogranicza francusko-niemieckiego. Powyższy argument zaważył bowiem na decyzji o przeniesieniu w 2002 roku Ośrodka francusko-niemieckiej współpracy policyjnej i celnej z Offenburga do Kehl – miasta położonego bezpośrednio na tamtejszej granicy.
10. W przypadku nowatorskich pomysłów mających bezpośredni wpływ na mieszkańców polsko-czeskiego pogranicza w obszarze Euroregionu Śląsk Cieszyński, warto poprzedzić ich wdrożenie **badaniami opinii publicznej** (sondaż uliczny, konsultacje społeczne, itp.). Umożliwiłoby to lepsze dostosowanie oferty do potrzeb społeczeństwa. Przykładem takiego podejścia może być sondaż uliczny przeprowadzony w ramach projektu TRISAN obrazujący preferencje mieszkańców w odniesieniu do korzystania z usług opieki medycznej w swoim kraju i po drugiej stronie granicy.

Podsumowanie

Współpraca transgraniczna w Euroregionie Śląsk Cieszyński ma ponad dwudziestoletnią historię. W tym okresie rozwijała się ona mniej lub bardziej dynamicznie, przynosząc efekty w różnych obszarach współdziałania w postaci polsko-czeskich przedsięwzięć, transgranicznych partnerstw czy tworzenia wspólnej infrastruktury. Od 2004 roku Euroregion Śląsk Cieszyński podejmuje również działania we współpracy z instytucjami z pogranicza francusko-niemieckiego. Czerpanie inspiracji z tego regionu stało się z biegiem lat sposobem na profesjonalizację polsko-czeskiej kooperacji. Niniejsze opracowanie odnoszące się do dwóch dziedzin wiedzy – ochrony zdrowia i zarządzania kryzysowego jest przykładem transferowania dobrych praktyk z pogranicza francusko-niemieckiego i próbą dostosowania ich do warunków istniejących w obszarze Euroregionu Śląsk Cieszyński.

**DOPORUČENÍ PRO OBLAST ČESKO-POLSKÉHO
POHRANIČÍ V EUROREGIONU TĚŠÍNSKÉ SLEZSKO
V OBLASTI OCHRANY ZDRAVÍ
A KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ**

ANALYTICKÝ DOKUMENT

Autor:

Agnieszka Olszewska / Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza”

Koordinace prací a schválení monografie:

Bogdan Kasperek / Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza”

Konzultace:

Tomáš Balcar / Regionální sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska

Petra Mitrengová / Regionální sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska

Marek Olszewski / Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza”

Veronika Ovčařiová / Regionální sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska

Překlad:

Silvie Niewdana – čeština (text dokumentu)

Agnieszka Olszewska – francouzština (shrnutí)

Elżbieta Głowacka-Adamek – němčina (shrnutí)

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Tato monografie vznikla v rámci projektu „Nové perspektivy! Posílení potenciálu jako cesta k rozvoji spolupráce na polsko-českém pohraničí” spolufinancovaného Evropskou unií z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj v rámci programu INTERREG V-A Česká republika – Polsko.

Obsah

Úvod	27
1. Projekt „Nové perspektivy! Posílení potenciálu jako cesta k rozvoji spolupráce na polsko-českém pohraničí ”	28
2. Popis průběhu projektových aktivit (workshopů, videokonferencí, studijních návštěv).....	30
3. Charakteristika případových studií v oblasti ochrany zdraví a krizového řízení z francouzsko-německého pohraničí	34
4. Doporučení pro oblast česko-polského pohraničí v Euroregionu Těšínské Slezsko v oblasti ochrany zdraví a krizového řízení	42
Shrnutí	45
Shrnutí ve francouzštině	46
Shrnutí v němčině.....	47

Úvod

Snaha o prohlubování a rozvíjení přeshraniční spolupráce v příhraniční oblasti Euroregionu Těšínské Slezsko je proces, který trvá již více než dvacet let. Za toto období se podařilo realizovat četné aktivity, které přispěly k rozvoji česko-polského pohraničí. Avšak potřeba profesionalizace přeshraničních aktivit, zejména pak v těch oblastech, které jsou vnímány jako vysoce specializované (ochrana zdraví, krizové řízení), je nadále silně citelná, a to jak lokálními samosprávami Euroregionu, tak i jinými subjekty působícími v příhraniční oblasti. Byla mimo jiné definována v roce 2015 v rámci průzkumu provedeného v průběhu realizace projektu „Budoucí územní spolupráce v ER TS- ŚC. Chceme, abyste o nás věděli - 4“. Aby tedy mohla být kooperace v Euroregionu Těšínské Slezsko povznesena na vyšší úroveň, je nutné vyvinout úsilí směrem k lepšímu využití rozvojového potenciálu této oblasti.

Toto zpracování vzniklo na základě zkušeností a dobré praxe uplatňovaných na francouzsko-německém pohraničí v takových oblastech, jako jsou ochrana zdraví a krizové řízení. Představuje nástroj obsahující praktická doporučení a řešení, jež mohou přispět k budování trvalých relací mezi subjekty z obou stran česko-polské hranice a také stabilních, přeshraničních struktur ve zmiňovaných oblastech spolupráce.

1. Projekt „Nové perspektivy! Posílení potenciálu jako cesta k rozvoji spolupráce na polsko-českém pohraničí ”

Partneři projektu

Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza”¹² bylo založeno v Cieszyně v roce 1998 jako dobrovolná dohoda obcí a okresů Polské republiky, působících ve věci rozvoje oblastí přiléhajících k česko-polské hranici podél toku řeky Olše. Toto sdružení je rovněž polským partnerem smlouvy o regionální spolupráci s názvem „Euroregion Śląsk Cieszyński - Těšínské Slezsko”. K hlavním úkolům Stowarzyszenia Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” patří: spolupráce s jinými tuzemskými a zahraničními organizacemi a institucemi; vyhledávání nových možností hospodářského rozvoje a zaměstnávání obyvatelstva; popularizace pozitivního obrazu regionu s důrazem na jeho příznivou polohu; realizace aktivit, které si kladou za cíl zlepšení stavu životního prostředí; edukační, kulturní a sportovní činnost; vytváření podmínek pro co nejširší mezinárodní kontakty obyvatelstva se zvláštním důrazem na přeshraniční spolupráci se samosprávami a jinými organizacemi České republiky; realizace proevropských aktivit, zejména pak zaměřených na problematiku informační a edukační; realizace aktivit v oblasti turistiky.

Regionální sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska¹³ (RSTS) je sdružením právnických osob, jehož program, stejně jako i předmět činnosti, jsou zaměřeny na národní a přeshraniční spolupráci, zejména s podobnými subjekty působícími v příhraniční oblasti Polské republiky, Slovenské republiky a ostatních států Evropské unie.

RSTS je rovněž českým partnerem smlouvy o regionální spolupráci s názvem „Euroregion Těšínské Slezsko - Śląsk Cieszyński”. K hlavním úkolům RSTS patří: koordinace aktivit v rámci doporučování a předkládání návrhů a nápadů týkajících se hospodářského, společenského a kulturního rozvoje oblasti, na které působí, a také podpora prostřednictvím programů financování určených pro příhraniční regiony. RSTS působí ve prospěch rozvoje spolupráce v oblasti Euroregionu Těšínské Slezsko - Śląsk Cieszyński, zastoupeného jednotlivými členskými obcemi RSTS, v následujících oblastech: kultura, sport, turistika, podnikání, školství, doprava, ochrana životního prostředí, ochrana zdraví, územní plánování a krizové řízení.

Eurodistrikt PAMINA¹⁴

Spolupráce v příhraničním regionu Jižní Falc, Mittlerer Oberrhein a severního Alsaska (oblast dnešního Eurodistriktu PAMINA) byla zahájena v roce 1988 ve Wissembourgu podepsáním prohlášení intenční deklarace a programu přeshraničních aktivit na žádost zástupců státní správy a místních samospráv tří zmiňovaných oblastí. V roce 2016 Eurodistrikt PAMINA přijal formu Evropského seskupení pro územní spolupráci.

Hlavním úkolem Eurodistriktu je podpora a prohlubování přeshraniční spolupráce ve prospěch vyváženého a trvalého rozvoje oblasti, ve které působí, za účelem zlepšení každodenního života občanů v každé tematické oblasti. V tomto významu je Eurodistrikt platformou vzájemné výměny

¹² Statut Stowarzyszenia Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza”, Par. 1, 5.

¹³ Statut Regionálního sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska.

¹⁴ M. Olszewski, *Koncepčně-strategický dokument – harmonogram aktivit zaváděných mezi Euroregionem Těšínské Slezsko a ESÚS Eurodistrikt PAMINA v letech 2016-2020*, Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza”, Regionální sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska, Evropského seskupení pro územní spolupráci Eurodistrikt PAMINA, Cieszyn-Český Těšín-Lauterbourg, 2017, s. 11-12.

kompetencí, tzn. strukturou usnadňující rozvoj územní soudržnosti, bez úmyslu stát se náhražkou existujících kompetentních institucí. Eurodistrikt může rozvíjet aktivity, zpracovávat a zavádět programy a projekty, žádat o finanční prostředky. Prostřednictvím INFOBESTU radí občanům, podnikatelům, sdružením, místním a územním samosprávám ve všech otázkách týkajících se přeshraniční spolupráce.

Kontext vzniku projektu

Projekt vznikl jako odpověď na potřeby polských a českých místních samospráv Euroregionu Těšínské Slezsko, vyplývajících z průzkumu provedeného v roce 2015 v rámci projektu „Budoucí územní spolupráce v ERTS-ŠC. Chceme, abyste o nás věděli - 4“. Představoval také bezprostřední odezvu na záměr z roku 2014 „Chceme, abyste o nás věděli - 2. Fórum územní spolupráce“, v rámci kterého byla čerpána inspirace z aktivit realizovaných na francouzsko-německém pohraničí v konkrétních oblastech: podnikání, ochrany zdraví, veřejné bezpečnosti a krizového řízení a také ochrany životního prostředí. Na základě zmiňovaných projektů se zrodil nápad, který byl založen na pokusu spojení potřeb existujících na česko-polském pohraničí v oblasti Euroregionu Těšínské Slezsko a možností, jaké přináší dlouholetá spolupráce s institucemi z francouzsko-německého pohraničí.

Cíl projektu¹⁵

Projekt sloužil posílení spolupráce mezi místními samosprávami polské a české strany Euroregionu Těšínské Slezsko, euroregionálními strukturami, tuzemskými a zahraničními partnerskými institucemi Euroregionu a jinými subjekty z obou stran hranice ve vybraných oblastech činnosti – ochraně zdraví a krizovém řízení. Prostředkem pro dosažení předpokládaného cíle záměru bylo načerpání inspirace z francouzsko-německého pohraničí, na kterém byla spolupráce v uvedených oblastech zpracovávána po dlouhá léta a může představovat model pro budování potenciálu česko-polského pohraničí.

Výsledky projektu¹⁶

Předpokládanými výsledky projektu bylo:

- ustanovení dvou dvojnárodních česko-polských funkčních skupin zajišťujících kontinuitu přeshraniční spolupráce v oblasti ochrany zdraví a krizového řízení;
- zpracování analytického dokumentu obsahujícího doporučení do budoucna týkající se možnosti využití potenciálu česko-polského pohraničí ve vybraných oblastech spolupráce – ochraně zdraví a krizovém řízení.

¹⁵ Formulář žádosti o spolufinancování z Programu Interreg V-A Česká republika – Polsko: *Nové perspektivy! Posílení potenciálu jako cesta k rozvoji spolupráce na polsko-českém pohraničí*, s. 16.

¹⁶ Ibidem, s. 44.

2. Popis průběhu projektových aktivit (workshopů, videokonferencí, studijních návštěv)

V rámci projektu byly realizovány následující klíčové aktivity, které přispěly k dosažení stanoveného cíle a výsledků záměru:

- I. tematický workshop;
- Blok: II. tematický workshop spojený s I. videokonferencí;
- Blok: III. tematický workshop spojený s II. videokonferencí;
- Studijní návštěva;
- IV. tematický workshop (shrnující).

I. tematický workshop

První tematický workshop uvádějící do problematiky ochrany zdraví a krizového řízení se konal 16. května 2017 v sídle Regionálního sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska v Českém Těšíně. Účastnily se jej následující instituce z Polska a České republiky:

- Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje, stanice Český Těšín;
- Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej v Jastrzębiu-Zdrój;
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej v Cieszyně;
- Komenda Powiatowa Policji v Cieszyně;
- Komenda Wojewódzka Policji v Katowicích;
- Magistrát města Havířova;
- Město Třinec;
- Městská policie Český Těšín;
- Městská policie Třinec;
- Městský úřad Český Těšín;
- Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego v Cieszyně;
- Obec Bystřice;
- Regionální sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska, Český Těšín;
- Starostwo Powiatowe v Cieszyně;
- Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” v Cieszyně;
- Straż Miejska v Jastrzębiu-Zdrój;
- Urząd Miasta Jastrzębiu-Zdrój;
- Urząd Miasta Ustroń;
- Wojewódzkie Pogotowie Ratunkowe v Katowicích;
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 2 v Jastrzębiu-Zdrój.

Cílem workshopu bylo seznámit účastníky s tematikou související s ochranou zdraví, krizovým řízením a veřejnou bezpečností na francouzsko-německém pohraničí, a také povzbudit a připravit tyto účastníky k aktivní spolupráci v rámci projektu. V průběhu setkání byly prezentovány hlavní záměry projektu, očekávání ve vztahu k cílovým skupinám záměru a projednávána následující témata, která byla v další etapě realizace projektu postupně prohlubována:

- přeshraniční spolupráce záchranných složek na francouzsko-německém pohraničí na příkladu francouzské nemocnice ve Wissembourgu (včetně spolupráce související s aspektem přeshraničního sanitního vozu);

- přeshraniční spolupráce v oblasti zdraví v Horním Rýnu na příkladu projektu TRISAN (trojnárodního francouzsko-německo-švýcarského kompetenčního střediska sloužícího k optimalizaci přeshraniční spolupráce a podpoře projektů v oblasti zdraví v Horním Rýnu);
- přeshraniční spolupráce hasičů a civilní obrany na francouzsko-německém pohraničí na příkladech: hasičské lodi EUROPA 1, Školícího střediska pro řízení povodňového rizika na řece RÝN (zkratka CRERF) a dále obojživelného vozidla;
- přeshraniční spolupráce policie a celní služby na francouzsko-německém pohraničí na příkladu Střediska francouzsko-německé policejní a celní spolupráce v Kehl (zkráceně CCPD).

Blok: II. tematický workshop spojený s I. videokonferencí

Blok, který se skládal z druhého tematického workshopu a první videokonference s Eurodistriktem PAMINA, byl věnován ochraně zdraví. Ten proběhl 12. června 2017 v sídle Stowarzyszenia Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” v Cieszyń. Účastnily se jej následující instituce z Polska, České republiky, Francie a Německa:

- Eurodistrikt PAMINA, Lauterbourg;
- Euro-Institut (TRISAN), Kehl;
- Polsko-Czeska Komisja Międzyrządowa do spraw Współpracy Transgranicznej, Varšava;
- Regionální sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska, Český Těšín;
- Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” v Cieszyń;
- Wojewódzkie Pogotowie Ratunkowe v Katovicích;
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 2 w Jastrzębiu-Zdrój;
- Zdravotnická záchranná služba Moravskoslezského kraje, Ostrava.

Cílem bloku bylo vzbudit zájem účastníků o realizované aktivity, uplatňovaná řešení a pracovní nástroje v oblasti ochrany zdraví na francouzsko-německém pohraničí. V průběhu workshopu a videokonference s Eurodistriktem PAMINA a také experty reprezentujícími Euro-Institut v Kehl byla projednávána následující témata:

- přeshraniční spolupráce zdravotních služeb na francouzsko-německém pohraničí;
- TRISAN: projekt trojnárodního kompetenčního střediska v Horním Rýnu.

Blok: III. tematický workshop spojený s II. videokonferencí

Blok, který se skládal z třetího tematického workshopu a druhé videokonference, byl věnován krizovému řízení. Konal se 13. listopadu 2017 v sídle Stowarzyszenia Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” v Cieszyń.

Účastnily se jej následující instituce z Polska, České republiky, Francie a Německa:

- Eurodistrict PAMINA, Lauterbourg;
- Gendarmerie de Wissembourg;
- Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje, stanice Český Těšín;
- Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej v Jastrzębiu-Zdrój;
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej v Cieszyń;
- Komenda Powiatowa Policji v Cieszyń;
- Komenda Wojewódzka Policji v Katovicích;
- Landkreis Germersheim ;
- Policie České republiky - Obvodní oddělení Český Těšín;
- Město Český Těšín;

- Město Třinec;
- Městská policie Český Těšín;
- Regionální sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska, Český Těšín;
- Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” v Cieszyně;
- Urząd Miejski v Cieszyně.

Cílem bloku bylo vzbudit zájem účastníků o realizované aktivity, uplatňovaná řešení a pracovní nástroje v oblasti krizového řízení na francouzsko-německém pohraničí. V průběhu workshopu a videokonference s Eurodistriktem PAMINA a experty z okresu (Landkreis) Gernsheim a města Wissembourg byla důkladně projednávána následující témata:

- přeshraniční spolupráce hasičů a civilní obrany na francouzsko-německém pohraničí – vzájemné používání pracovních nástrojů;
- přeshraniční spolupráce policie a celní služby na francouzsko-německém pohraničí.

Studijní návštěva

Studijní návštěva česko-polské delegace do francouzsko-německého pohraničí proběhla ve dnech 24. až 27. ledna 2018. Účastnily se jej následující instituce z Polska, České republiky, Francie a Německa:

- Centre de coopération franco-allemand policière et douanière de Kehl;
- Centre Hospitalier Intercommunal de la Lauter, Wissembourg;
- Eurodistrict PAMINA, Lauterbourg;
- Euro-Institut (TRISAN), Kehl;
- Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje, stanice Český Těšín;
- Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Jastrzębiu-Zdrój;
- Komenda Miejska Policji w Jastrzębiu-Zdroju;
- Komenda Wojewódzka Policji v Katovicích;
- Městská policie Český Těšín;
- Policie České republiky - Obvodní oddělení Český Těšín;
- Polizeipräsidium Rheinpfalz, Ludwigshafen am Rhein;
- Regionální sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska, Český Těšín;
- Service départemental d'incendie et de secours du Bas-Rhin (SDIS 67), Štrasburk;
- Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” v Cieszyně;
- Straż Miejska v Cieszyně;
- Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego v Jastrzębiu-Zdrój;
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 2 v Jastrzębiu-Zdrój;
- Zdravotnická záchranná služba Moravskoslezského kraje, Ostrava.

Cílem této návštěvy bylo prohloubení poznatků účastníků v oblasti otázek projednávaných během workshopů a videokonference, výměna informací a zkušeností mezi zástupci institucí z francouzsko-německého a česko-polského pohraničí, a také upřesnění možností uplatnění na česko-polském pohraničí vybraných řešení, mechanismů již uplatňovaných na francouzsko-německém pohraničí. V průběhu návštěvy byla realizována setkání a workshopy s experty z francouzsko-německého pohraničí v oblasti zdraví (přeshraniční spolupráce lékařské/záchranné služby) a dále v oblasti krizového řízení (přeshraniční spolupráce hasičů, policie, celní služby, městské policie). Účastníci výjezdu měli možnost seznámit se s hmatatelnými efekty přeshraničních aktivit realizovaných ve zmiňovaných oblastech. Program studijní návštěvy zahrnoval:

- setkání v nemocnici ve Wissembourgu, během kterého ředitel a lékařský personál představili vybrané aktivity realizované v přeshraničním měřítku, zatímco expert z Euro-Institutu v Kehl prezentoval postup prací na aktuálně zaváděném projektu třínárodního francouzsko-německo-švýcarského kompetenčního střediska v oblasti zdraví „TRISAN“;
- setkání v sídle Eurodistriktu PAMINA v Lauterbourgu, během kterého zástupce Polizeipräsidium Rheinpfalz představil francouzsko-německou policejní spolupráci, zatímco personál Eurodistriktu PAMINA aktuálně zaváděné přeshraniční projekty (v tom mimo jiné projekt související s využitím obojživelného vozidla pro potřeby realizovaných intervencí na francouzsko-německém pohraničí);
- setkání v říčním přístavu ve Štrasburku spojené s prohlídkou hasičské lodi EUROPA 1 a Školícího střediska pro řízení povodňového rizika na řece Rýn;
- setkání ve francouzsko-německém Středisku policejní a celní spolupráce v Kehl, během kterého zástupci služeb policie představili činnost a fungování střediska;
- návštěva vědeckého muzea ve Štrasburku spojená s přeshraniční projížďkou tramvají jezdící na trase Kehl-Štrasburk, která byla přidanou hodnotou této návštěvy.

IV. tematický workshop (shrnující)

Čtvrtý tematický workshop shrnující problematiku související s ochranou zdraví a krizovým řízením se konal 13. dubna 2018 v sídle Regionálního sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska v Českém Těšíně. Zúčastnily se jej následující instituce z Polska a České republiky:

- Envirta, s.r.o., Ostrava;
- Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje, stanice Český Těšín;
- Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej v Jastrzębiu-Zdrój;
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej v Cieszyń;
- Komenda Wojewódzka Policji v Katovicích;
- Městský úřad Český Těšín;
- Policie České republiky - Obvodní oddělení Český Těšín;
- Regionální sdružení územní spolupráce Těšínského Slezska, Český Těšín;
- Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej „Olza” v Cieszyń;
- Wojewódzkie Pogotowie Ratunkowe v Katovicích;
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 2 v Jastrzębiu-Zdrój.

Cílem workshopu bylo shrnutí nabytých poznatků, informací a zkušeností v rámci doposud realizovaných workshopů, videokonferencí a studijní návštěvy. V průběhu setkání byly ustanoveny dvě dvojnárodní funkční skupiny zajišťující kontinuitu přeshraniční spolupráce v oblasti ochrany zdraví a krizového řízení/veřejné bezpečnosti. Úkolem skupin je vynaložit veškeré úsilí k iniciování a zavádění společných česko-polských iniciativ v oblasti, která se týká dané skupiny.

3. Charakteristika případových studií v oblasti ochrany zdraví a krizového řízení z francouzsko-německého pohraničí

Tento popis jednotlivých případových studií v oblasti ochrany zdraví a krizového řízení z francouzsko-německého pohraničí vznikl na základě informací a poznatků získaných v průběhu realizovaných workshopů, videokonferencí a studijního výjezdu v rámci projektu, jako rovněž na základě analýzy francouzskojazyčných zdrojových materiálů.

Případová studie č. 1¹⁷:

Přeshraniční spolupráce zdravotnických služeb na francouzsko-německém pohraničí: přeshraniční aspekt sanitního vozu fungujícího v rámci nemocnice ve Wissembourgu ve Francii

Právní rámec

Francouzsko-německá spolupráce zdravotnických služeb je založena na smlouvě uzavřené v roce 2005 mezi vládou Francouzské republiky a vládou Německé spolkové republiky. Ta umožňuje regionálním subjektům realizovat spolupráci v rámci těchto služeb překračující oblast vyznačenou hranicí, a také uzavírat dohody o spolupráci. Na základě této smlouvy byly podepsány mimo jiné dohody umožňující poskytování služeb okamžité lékařské pomoci: mezi Alsaskem a Porýní-Falc (2009), mezi Alsaskem a Bádensko-Württemberskem (2009), a také mezi Agence régional de santé Alsace [Francouzskou regionální zdravotní agenturou v Alsasku], nemocnicemi v Haguenau a Wissembourgu, klinikou v Landau-Südliche Weinstrasse a Německým červeným křížem (2018). Tyto dohody upravovaly mimo jiné problematiku související s pohybem sanitního vozu na území sousedního státu.

Lékařská záchranná služba

Francouzsko-německá spolupráce v rámci lékařské záchranné služby existuje od roku 2002. Potřeba zprovoznění přeshraničního záchranného vozu na francouzsko-německém pohraničí v oblasti Horního Rýnu vyplývala z nedostatku lékařů na německé straně, kteří by mohli provádět intervence v rámci lékařské záchranné služby ve večerních/nočních hodinách (v Německu lékařskou službu zajišťuje Německý červený kříž). V souvislosti s tím německé záchranné vozidlo, které má stanoviště v nemocnici ve Wissembourgu, spolu s německým záchranářem, francouzským lékařem a bilingvní zdravotní sestrou (ta v případě potřeby plní funkci překladatele) ze záchranné služby z nemocnice ve Wissembourgu odpovídají na hlášení na území Německa v době od 19.00 do 7.00 hodin. Dispečinky záchranných služeb jsou situovány jak na francouzské, tak i na německé straně. V rámci přeshraniční ambulance, která zasahuje na území Německa, jsou obvykle pacienti převáženi do nejbližší nemocnice nacházející se na německé straně. Avšak v závislosti na závažnosti patologie či úrazu vyžadujícím odpovídající technickou platformu může být poškozená osoba odeslána do zahraničního zařízení. V případě stížnosti od osoby, které je poskytována pomoc, nebo od osoby provádějící intervenci, platí zákony státu, ve kterém došlo k první intervenci. Avšak pokud se tato stížnost týká nemocnice, do které byl pacient převezen, platí právo státu, ve kterém se nemocnice nachází.

¹⁷ *Coopération sanitaire dans le Rhin supérieur*, prezentace, Lauterbourg, 12.06.2017, snímky: 2-4; *CONVENTION DE COOPERATION TRANSFRONTALIERE RELATIVE A L'AIDE MEDICALE URGENTE ALSACE /BADE-WURTEMBERG*, 10.02.2009, s. 6-7.

Kromě zmiňovaného sanitního vozu v rámci nemocnice ve Wissembourgu existuje rovněž „obyčejná“ sanitka, která je k dispozici na území Francie.

Výhodami související s fungováním přeshraničního sanitního vozu jsou zejména využívání společné, již existující infrastruktury (ekonomický aspekt); praktické řešení problému s nedostatkem lékařů na německé straně; ziskovost záchranné služby nemocnice ve Wissembourgu. Hlavními výzvami jsou naproti tomu otázka jazyka používaného v případě přeshraniční intervence sanitního vozu, volba nemocnice v situaci, kdy je nutná hospitalizace německého pacienta, a absence francouzského lékaře na pohotovostní službě v době, kdy tento poskytuje pomoc na území Německa.

Případová studie č. 2¹⁸:

Přeshraniční spolupráce zdravotnické služby na francouzsko-německém pohraničí: TRISAN – projekt třínárodního kompetenčního střediska v Horním Rýnu

TRISAN je název projektu zaváděného na francouzsko-německém pohraničí v době od roku 2016 do 2019 z programu INTERREG V Rhin supérieur, iniciovaného pracovní skupinou s názvem „Politika zdraví“ působící v rámci francouzsko-německo-švýcarské Konference Horního Rýnu. Žadatelem projektu je Euro-Institut v Kehl (Německo) dvojnárodní francouzsko-německá struktura specializující se na školení, podporu a poradenství v oblasti přeshraničních projektů. Partnery tohoto záměru jsou instituce veřejné správy z Horního Rýnu zabývající se zdravím:

- Confédération Suisse (Švýcarsko);
- Canton Bâle-Ville – Präsidiatdepartement Basel-Stadt (Švýcarsko);
- Land Baden-Württemberg (Německo);
- Regierungspräsidium Karlsruhe (Německo);
- Land Rheinland-Pfalz (Německo);
- Agence Régionale de Santé Grand Est (Francie);
- Canton Bâle-Campagne (Švýcarsko);
- Canton d'Argovie (Švýcarsko);
- Canton Bâle-Ville – Département de santé du canton Bâle-Ville (Švýcarsko).

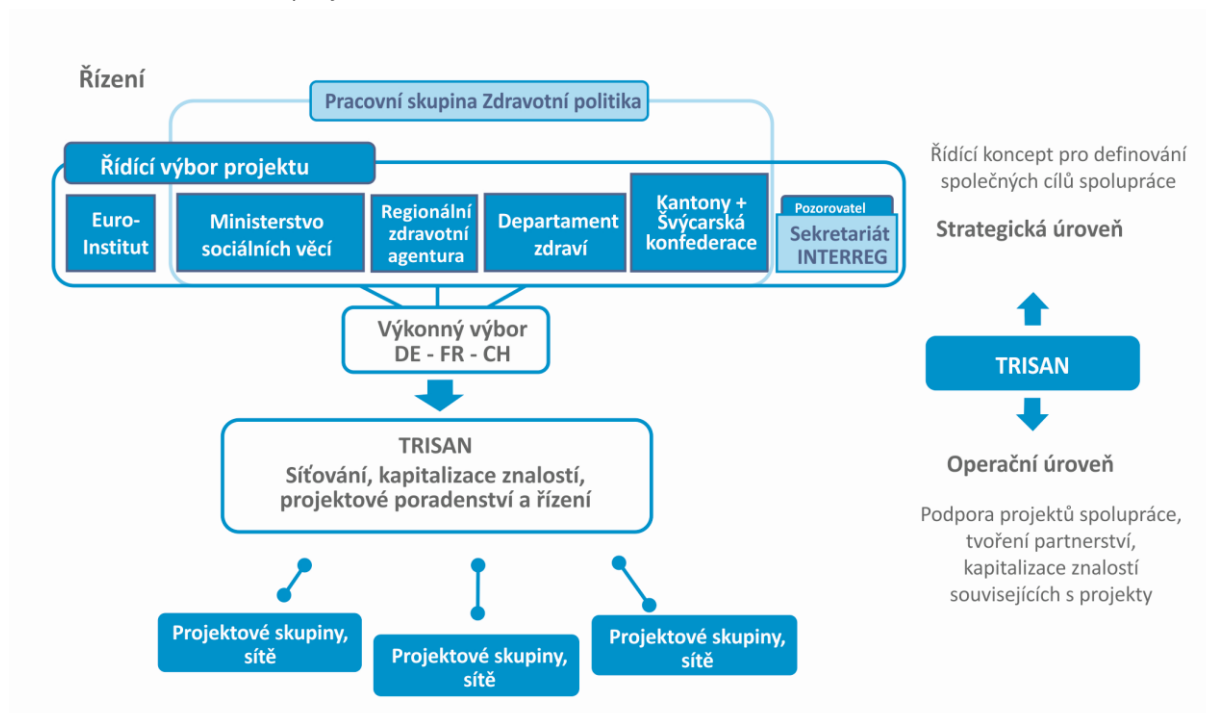
Projekt je odpovědí na průzkum týkající se spolupráce realizované v oblasti zdraví v Horním Rýnu provedený v roce 2014. Koncepce projektu vznikla v roce 2015 jako efekt konference s titulem „Zdraví bez hranic – zkušenosti s přeshraniční spoluprací v oblasti zdraví“. Struktura řízení projektu TRISAN je představena na obr. 1.

¹⁸ HISTORIQUE : LA SANTÉ DANS LE RHIN SUPÉRIEUR, <https://www.trisan.org/fr/trisan/historique/>, přístup: 29.06.2018;

Formulaire de demande de concours communautaire Interreg V Rhin Supérieur (2015-2020), TRISAN, https://www.trisan.org/fileadmin/user_upload/Demande_INTERREG.pdf, přístup: 29.06.2018, s. 7-8, 15; *Coopération transfrontalière en santé dans le Rhin supérieur – Lancement du projet TRISAN*, https://msagd.rlp.de/fileadmin/msagd/Gesundheit_und_Pflege/Krankenhauswesen/Communique_de_presse-TRISAN.pdf, přístup: 29.06.2018;

Coopération sanitaire dans le Rhin supérieur, présentation, Lauterbourg, 12.06.2017, snímky: 15-17.

Obr. 1. Struktura řízení projektu TRISAN

Zdroj: https://www.trisan.org/fileadmin/user_upload/Gouvernance_TRISAN.png,
přístup: 29.06.2018

TRISAN je současně název třinárodního kompetenčního střediska ustanoveného v rámci stejného projektu sloužícího k optimalizaci přeshraniční spolupráce a podpoře projektů v oblasti zdraví na Horním Rýnu. Cílem střediska je organizovat a rozvíjet spolupráci v nejrůznějších formách: výměnou informací a praxí, návštěvami území sousedního státu, organizací konferencí, vytvářením sítě subjektů, přeshraniční výměnou pacientů a praktiků, vzájemným využíváním zařízení, vybavení, realizací výzkumných projektů, společnými iniciativami v oblasti školení, vzdělávání, prevence a propagace zdraví, atd.

TRISAN nabízí mimo jiné:

- Poradenství a individuální podporu při tvorbě projektů o spolupráci;
- pomoc při vyhledávání partnerů;
- průzkumy pro účely projektů (studie proveditelnosti, analýzy SWOT, srovnávací analýzy, diagnózy, atd.);
- podpora při vytváření přeshraničních sítí;
- přístup k informacím na téma fungování zdravotního systému v sousední zemi;
- přístup k informacím na téma přeshraničních projektů na Horním Rýnu;
- nástroje pro řízení přeshraničních projektů a praktické rady v oblasti vytváření projektů.

Případová studie č. 3¹⁹:

Přeshraniční spolupráce hasičů a civilní obrany na francouzsko-německém pohraničí: hasičská loď EUROPA 1

Historie:

Projekt týkající se hasičské lodi EUROPA 1 vyplýval ze skutečnosti, že nástroj tohoto typu na řece Rýn chyběl a byl zároveň nezbytný. V roce 2001 z iniciativy SDIS 67 (Oddělení požární a záchranné služby Dolního Rýnu) bylo poprvé zmíněno téma „Bezpečnosti na řece Rýn“. Dne 17. prosince 2001 na pozvání ředitelství pro přeshraniční záležitosti Regierungspräsidium z Freiburgu (Prezidium regionu Freiburg) se konalo první setkání mezi odborníky ze strany hasičů, četnictva a německé a francouzské vodní policie. Téma „Bezpečnost na řece Ren“ bylo následně probíráno Konferencí Horního Rýnu. Od této doby byly realizovány další aktivity směřující ke zprovoznění hasičské lodi na řece Rýn, v důsledku kterých byla tato v roce 2007 dodána do Štrasburku/Kehl a v roce 2008 zahájila svoji činnost.

Partneři a financování

Hasičská loď patří GLCT (Lokální seskupení pro přeshraniční spolupráci). Z německé strany loď spravuje Landratsamt Ortenaukreis, na francouzské straně je to Departament Dolního Rýnu a SDIS 67 (Oddělení požární a záchranné služby Dolního Rýnu).

Hasičská loď Europa 1 byla financována následujícím způsobem:

4. Program INTERREG IIIA Rhin supérieur centre-sud: 1 000 000 EUR
5. Německá strana:
 - spolkový stát Bádensko-Württembersko: 750 000 EUR
6. Francouzská strana:
 - stát Francie: 290 000 EUR
 - Departament Dolního Rýnu: 300 000 EUR
 - SDIS 67 (Oddělení požární a záchranné služby Dolního Rýnu): 35 000 EUR
 - region Alsasko: 75 000 EUR
 - autonomní přístav Štrasburk: 50 000 EUR

Součet: 750 000 EUR

Celkové náklady: 2 500 000 EUR

Náklady na provoz lodi jsou stejnoměrně rozděleny mezi spolufinancující instituce z německé a francouzské strany: Landratsamt Ortenaukreis, Město Kehl, Přístav v Kehl, Město Rheinau, Landratsamt Rastatt, Departament Dolního Rýnu, SDIS 67.

Fungování

Za fungování a řízení hasičské lodi zodpovídá tým složený z hasičů z Kehl a SDIS 67 (Oddělení požární a záchranné služby Dolního Rýnu).

Hasiči z Kehl a profesionální hasiči ze Štrasburku zpřístupňují posádku, která je složena z mechaniků, kormidelníků a hasičů-záchranářů.

¹⁹ *Bateau-pompe europa 1*, GLCT Europa 1, brožura, duben 2011.

Posádka slouží 24 hodin denně po celý rok a skládá se z 1 kormidelníka, 1 mechanika a intervenčního týmu – 6 hasičů.

Profesionální hasiči ze Štrasburku z Oddělení požární a záchranné služby Dolního Rýnu zajišťují záchranné akce od pondělí do pátku v době od 7.00 do 19.00 hodin, hasiči z Německa zajišťují akce od pondělí do pátku v době od 19.00 do 7.00 hodin a o víkendech.

Úkoly lodi

- záchrana lidí – v případě poruch a požárů na lodích umožňuje Europa 1 evakuaci lidí;
- hašení ohně – v případě požárů na lodích může boj s ohněm probíhat jak z dálky (kolem 80 metrů), pomocí vodních děl, tak i zblízka pomocí vodních proudnic ovládaných intervenčním týmem;
- zásobování pozemních zařízení vodou – v případě velkých požárů v přístavech může Europa 1 dodat obrovské množství vody pozemním jednotkám.

Případová studie č. 4²⁰:

Přeshraniční spolupráce hasičů a civilní obrany na francouzsko-německém pohraničí:

Školící středisko pro řízení povodňového rizika na řece Rýn (CRERF)

Středisko nabízí praktická a teoretická školení nejrozumnějšího typu určená pro hasiče z Německa, Francie a Švýcarska. Středisko bylo vytvořeno na staré barge-cisternové lodi kotvící na Rýnu. Jeho majitelem a také administrativním a technickým správcem je SDIS 67 (Oddělení požární a záchranné služby Dolního Rýnu). Tento inovativní nástroj je pionýrským projektem na evropské úrovni, spolufinancovaným Evropskou unií z programu INTERREG IV Rhin Supérieur. Představuje výsledek spolupráce Oddělení požární a záchranné služby Dolního Rýnu a Horního Rýnu, spolkové země Bádensko-Württembersko a spolkového státu Porýní-Falc. Technickou pomoc na projektu poskytlo rovněž Švýcarsko a spolkový stát Hesensko. Projekt byl realizován od roku 2012. Oficiální inaugurace Střediska proběhla v roce 2015 v autonomním přístavu ve Štrasburku.

Cílem střediska je zvýšení bezpečnosti na řece Rýn prostřednictvím školení, jak si poradit v situacích hrozeb na řece (poruchy lodí, chemické hrozby související s převážením nebezpečných látek, požáry na lodích, atd.), a také standardní školení zaměřená na rozvoj hasičských dovedností, pohybu s dýchacími izolačními přístroji, jak si poradit s ohněm. Ve středisku byly umístěny mimo jiné následující simulátory umožňující účastníkům kurzů konfrontaci s hrozbami v podmínkách co nejvíce imitujících skutečnost:

- simulátor proudu vody a vodních nádrží;
- simulátor pohyblivého kontejneru;
- simulátor požáru a úniku propanu;
- simulátor tankeru;
- simulátor pádu do kontejneru;
- trasa s dýchacím izolačním přístrojem.

Středisko školí četné německé, francouzské a švýcarské hasiče. Organizace přeshraničních školení probíhá ve třech přístavech na Rýnu:

²⁰ Centre rhénan d'entraînement à la maîtrise des risques fluviaux (CRERF). Fin des travaux et réception du centre de formation flottant des sapeurs-pompiers, Service Départemental d'Incendie et de Secours du Bas-Rhin, tisková zpráva, 17. září 2014, s. 1-2.

- Mühlauhafen v Mannheimu (Bádensko-Württembersko, Německo);
- Autonomní přístav ve Štrasburku (Francie);
- Přístav Ile Napoléon v Mulhouse (Francie).

Případová studie č. 5²¹:

Přeshraniční spolupráce hasičů a civilní obrany na francouzsko-německém pohraničí: obojživelné vozidlo

Nákup obojživelného vozidla představuje klíčový element projektu z programu INTERREG V Rhin Supérieur 2014-2020 realizovaného v letech 2017-2019. Partnery projektu jsou: Landkreis Germersheim (žadatel), Technisches Hilfswerk Bund (Spolková agentura pro technickou pomoc), Technisches Hilfswerk Bund - Ortsverband Germersheim, Eurodistrict PAMINA, Protection Civile du Bas-Rhin (Civilní obrana Dolního Rýnu), Conseil Départemental du Bas-Rhin (Departementní rada Dolního Rýnu).

Projekt je odpovědí na problém povodní, který se dotýká nejen průmyslových zařízení, ale rovněž občanů a zvířat z městských i vesnických oblastí. S ohledem na specifikum terénu není vždy možné použít v situaci zaplavení klasické protipovodňové vybavení. V centrech měst v blízkosti toku řeky Rýn je někdy pro hasičské vozy, lodě, bárky, nákladní vozy velmi obtížné dostat se na všechna místa vyžadující intervenci. Překážku mohou představovat úrovňové rozdíly, nerovnosti terénů, atd. Z tohoto důvodu výše zmiňované subjekty spojily svoje síly, aby mohly disponovat optimálním intervenčním prostředkem. Obojživelné vozidlo bude používáno jak v krizových situacích, protipovodňových akcích, tak i pro potřeby společných přeshraničních školení a cvičení pro členy posádek z Francie a Německa. Obojživelník doplňuje již existující přeshraniční intervenční prostředky (hasičská loď EUROPA 1, Středisko CRERF). Přináší jakousi přidanou hodnotu pro francouzsko-německou spolupráci, vyplňuje existující mezeru v oblasti používaných nástrojů krizového řízení.

Obojživelné vozidlo bude moci být použito v následujících situacích:

- zajištění, zpevnění přehrad nebo hrází na řece;
- dodání pytlů s pískem na podmáčené terény;
- okamžitá technická pomoc na vodě nebo na břehu;
- transport materiálu (pytle s pískem, kameny) do 3,5 t bez překládky;
- průzkumné a/nebo záchranné operace (na pevnině nebo na vodě);
- boj s vodním znečištěním;
- evakuace lidí a zvířat z budov zaplavených během povodí bez způsobení škod;
- zajištění zásobování lidí a zvířat zůstávajících v povodňové oblasti.

²¹ AMPHIBIENFAHRZEUG : AMÉLIORATION DE LA PROTECTION CONTRE LES CATASTROPHES PAR L'ACQUISITION ET L'UTILISATION EN COMMUN D'UN VÉHICULE AMPHIBIE, <http://www.interreg-rhin-sup.eu/projet/amphibienfahrzeug-amelioration-de-la-protection-contre-les-catastrophes-par-lacquisition-et-lutilisation-en-commun-dun-vehicule-amphibie/>, přístup: 11.05.2018;

Formulář návrhu projektu: *Amélioration de la protection contre les catastrophes par la procurement et l'utilisation commune d'un véhicule amphibique*, s. 1-9.

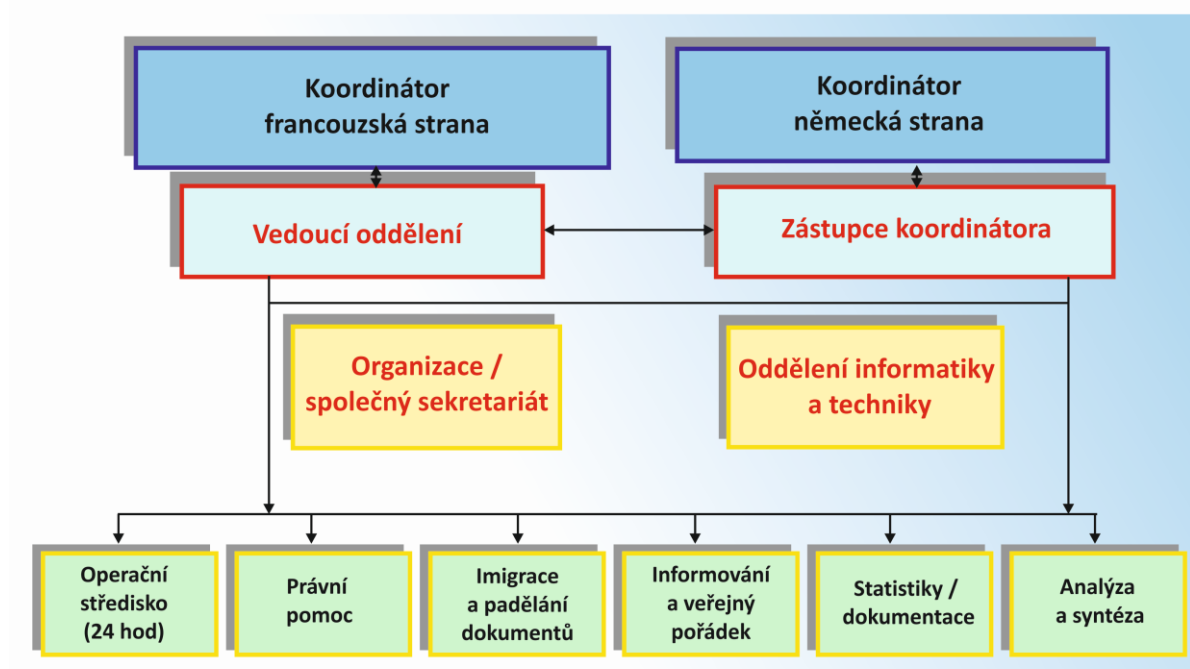
Případová studie č. 6²²:

Přeshraniční spolupráce hasičů a civilní obrany na francouzsko-německém pohraničí:

Středisko francouzsko-německé policejní a celní spolupráce v Kehl (CCPD)

Středisko francouzsko-německé policejní a celní spolupráce je strukturou pro výměnu informací a podpory realizace všech služeb odpovědných za policejní a celní úkoly, avšak neprovádějící operační činnost. Vznikl na základě dvoustranné „dohody z Mondorf“ podepsané 9. října 1997 mezi Německem a Francií. Německá část je reprezentována policií spolkové země Bádensko-Württembersko, spolkového státu Porýní-Falc, Bundespolizei (Spolková policie Německa) a také celní službou. Francouzská část je reprezentována personálem národní policie, národního četnictva a celními službami. V současné chvíli na jednom místě pracují společně různé služby (62 osob, v tom 30 Francouzů a 32 Němců). V roce 2002 bylo středisko přestěhováno z Offenburgu do Kehl – města lokalizovaného v bezprostřední blízkosti hranice s Francií. Středisko řídí dva koordinátoři, jeden z Francie, druhý z Německa. Organizační schéma střediska CCPD je znázorněno na obr. 2.

Obr. 2. Organizační schéma střediska CCPD

Zdroj: *Les Centres de coopération policière et douanière, Centre franco-allemand de coopération policière et douanière de Kehl, prezentace, snímek: 17.*

Úkoly

Hlavními úkoly střediska jsou výměna, analýza a šíření informací mezi různými policejními a celními službami působícími na francouzsko-německém pohraničí. K těmto úkolům patří zejména:

- identifikace majitelů a řidičů vozidel;
- dotazy týkající se řidičských průkazů;

²² CENTRE DE COOPÉRATION FRANCO-ALLEMAND POLICIÈRE ET DOUANIÈRE KEHL. PRESENTATION DU CENTRE FRANCO-ALLEMAND DE COOPERATION POLICIÈRE ET DOUANIÈRE DE KEHL, s. 1-3;
Les Centres de coopération policière et douanière, Centre franco-allemand de coopération policière et douanière de Kehl, prezentace, snímky: 3,4, 9, 15, 19, 21.

- vyhledávání aktuálních adres a míst pobytu;
- identifikace telefonujících osob;
- stanovení totožnosti osob;
- poskytování informací policii a celní správě pocházejících z počítačových souborů nebo jiných dokumentů převzatých službami;
- poskytování informací o drogových deliktech policii;
- shromažďování informací z přeshraničního sledování (pokud je to nezbytné);
- shromažďování informací z přeshraničního pronásledování;
- příprava plánů a harmonizace pátracích metod a spouštění naléhavých pátrání;
- dotazy týkající se pohybu prodeje, zejména zbraní a vozidel;
- ověřování otisků prstů a genetických otisků prstů.

Ostatní úkoly:

- schůzky a setkání pro osoby realizující vyšetřování ze strany francouzské a německé;
- školicí činnost;
- odesílání/delegování spojovacích důstojníků;
- organizace seminářů, setkání, stáží, atd.

Výhody střediska:

- všechny služby se nacházejí na jednom místě, v jedné budově;
- funkcionáři jsou dvojjazyční a mají přeshraniční zkušenosti;
- pohotovost 24h.

4. Doporučení pro území česko-polského pohraničí v Euroregionu Těšínské Slezsko v oblasti ochrany zdraví a krizového řízení

Níže uvedená doporučení představují formu podpory subjektů působících na území Euroregionu Těšínské Slezsko v oblasti možností využití potenciálu česko-polského pohraničí pro plánování a zavádění společných přeshraničních iniciativ v oblasti ochrany zdraví a krizového řízení. Byly vypracovány na základě návrhů vyplývajících z realizovaných workshopů, videokonferencí a studijní návštěvy, poznatků a informací získaných v průběhu realizace projektu a také analýzy a překlad francouzskojazyčných zdrojových materiálů týkajících se problematiky ochrany zdraví a krizového řízení na francouzsko-německém pohraničí.

11. V případě rodících se přeshraničních iniciativ v Euroregionu Těšínské Slezsko (lokální úroveň) v oblasti ochrany zdraví a krizového řízení je nutno se snažit do nich zapojit subjekty reprezentující úroveň regionální i centrální. To představuje šanci ukázat výhody realizovaných aktivit a přesvědčit o nich zástupce institucí vyšší úrovně. Přináší to rovněž možnost systémového přístupu k realizaci dalších projektů, zavedení příslušných změn v programových, strategických dokumentech, legislativních změn, atd. **Zapojování subjektů vyšší úrovně do daného projektu** může probíhat nejrůznějšími formami. Tyto subjekty se mohou stát na příklad formálními či neformálními partnery daného záměru; zástupci dané instituce mohou být zapojeni do struktury řízení projektu a plnit zde funkci poradenskou, konzultační nebo reprezentační, atd. Je nutno usilovat o zajištění zmiňovaným subjektům odpovídajícího místa v realizované iniciativě, aby se s ní mohly ztotožnit. Příkladem tohoto způsobu přístupu, kdy jsou angažované organizace reprezentující regionální i centrální úroveň, mohou být projekty TRISAN nebo hasičská loď EUROPA 1 realizované institucemi z francouzsko-německého pohraničí.
12. Je nutno uplatňovat **systémový a rozvojový přístup k realizaci projektů** v oblasti ochrany zdraví a krizového řízení na česko-polském pohraničí v Euroregionu Těšínské Slezsko. Investování do nezbytných nástrojů, vybavení, zásob musí vyplývat z reálných institucionálních potřeb či podmínek prostředí a mělo by mít přeshraniční uplatnění. Příkladem realizace projektů právě tímto způsobem je série projektů realizovaných v oblasti Horního Rýnu. Nástroje (hasičská loď EUROPA 1, Školící středisko pro řízení povodňového rizika na řece Rýn - CRERF a obojživelné vozidlo), které zde byly využity, byly dofinancovány z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj v rámci dalších tří ročníků programů INTERREG Rhin Supérieur. Tyto nástroje se nedublují, ale vzájemně se doplňují a mají přeshraniční využití – slouží jak posádkám francouzským, tak i německým.
13. Je nutno se snažit o **vytvoření dvojnárodních (česko-polských) struktur** v oblasti ochrany zdraví a krizového řízení, které by ve svém předpokladu uplatňovaly přeshraniční přístup ke spolupráci (od definování potřeb, provádění průzkumů, analýz, přes společné koncepce, až po zavádění společně vypracovaných řešení v dané oblasti). Tento postoj s sebou přináší mnoho vzájemných výhod, takových jako je třeba nový pohled na daný problém; nacházení nekonvenčních řešení; překračování mentálních, jazykových, systémových bariér existujících na různých etapách a úrovních spolupráce.
14. Aby se umožnilo záchranným službám provádění přeshraničních intervencí jak v oblasti zdraví, tak i krizového řízení na česko-polském pohraničí v Euroregionu Těšínské Slezsko, je nutno **vytvořit odpovídající právní rámec**. Na jeho základě by subjekty z Polska a České

republiky mohly svobodně realizovat činnosti vykračující mimo oblast vyznačenou hranicí. Modelový příklad takového řešení představují smlouvy a úmluvy o spolupráci na francouzsko-německém pohraničí, včetně mj. smlouvy mezi vládou Francouzské republiky a vládou Německé spolkové republiky týkající se přeshraniční spolupráce zdravotních služeb, smlouvy mezi Porýním-Falc a Departamentem Dolního Rýnu týkající se přeshraniční spolupráce hasičů, anebo také úmluva o přeshraniční spolupráci týkající se okamžité lékařské pomoci Alsasko/Bádensko-Württembersko.

15. Je nutno vytvářet možnosti **výměny informací a poznatků mezi pracovníky nemocnic** ve vybraných specializovaných oblastech – jak v přeshraničním kontextu česko-polském, tak i širším, česko-polsko-francouzsko-německém. Tato výměna může probíhat v nejrůznějších formách: studijní návštěvy personálu nemocnic, stáže, praxe, konference, telekonference, videokonference, sympozia lékařských služeb, atd. To by umožnilo personálu spolupracujících nemocnic vzájemné vzdělávání, porovnávání metod a kultur práce a také způsobů přístupů k poskytování záchranné pomoci a léčby v daném státě. Aktivita tohoto typu založené na pravidelné výměně dobré praxe s kolegy z druhé strany hranice přispívají k efektivní spolupráci složek zdravotní péče na francouzsko-německém pohraničí.
16. Je nutno snažit se o **vytvoření společné infrastruktury**, která by mohla být využívána složkami záchranné služby a krizového řízení, a to jak na polské straně, tak i české. Tento přístup s sebou přináší nejen ekonomické výhody (snížení nákladů na fungování díky společně využívanému zázemí), ale má rovněž pozitivní vliv na integraci služeb po obou stranách hranice (formování vztahů založených na vzájemné důvěře). Na francouzsko-německém pohraničí vedlo myšlení v přeshraničních kategoriích ke spuštění mnoha produktivních projektů a investic, jako na příklad Školícího střediska pro řízení povodňového rizika na řece Rýn nebo sanitního vozu z nemocnice ve Wissembourgu s francouzsko-německou posádkou, volně se pohybující po území sousedního státu.
17. Je nutno vyvinout aktivitu zaměřenou na **zapojování přeshraničních konceptů, doporučení, nástrojů a mechanismů vztahujících se zejména k problematice ochrany zdraví a krizového řízení do plánovacích a strategických dokumentů** fungujících v oblasti Euroregionu Těšínské Slezsko. Tento přístup přináší možnost účinně implementovat zápisy obsažené v dokumentech. Takovým perfektním příkladem je zapojení přeshraničního obojživelného vozidla fungujícího na francouzsko-německém pohraničí do plánů krizového řízení a do jiných plánovacích dokumentů fungujících v rámci regionu PAMINA a Horního Rýnu.
18. Zejména v těch oblastech přeshraniční spolupráce, jež jsou vnímány jako vysoce specializované (např. ochrana zdraví, krizové řízení), je nutno věnovat větší pozornost problému znalosti jazyka sousedního státu a také mezikulturních aspektů. V případě realizace společných záchranných akcí je nezbytná schopnost používat odbornou terminologii v jazyce sousedního státu. Je to rovněž element integrující oba národy. Jde o to, aby jazyková bariéra a jiné kulturní bariéry nepředstavovaly překážky při výkonu operačních aktivit. Jako nezbytné se tedy jeví snaha o to, aby **zvyšování jazykových a kulturních kompetencí** záchranných služeb, veřejné bezpečnosti a štábů krizového řízení v rámci realizované česko-polské spolupráce byla jednou z priorit. Tento proces může být realizován jak prostřednictvím kurzů, školení, jazykových konverzací, tak i méně formálním způsobem, na příklad díky společným integračním setkáním polských a českých složek, neformálním rozhovorům, přeshraničním výměnám pracovníků, vzájemným návštěvám v sídlech služeb, atd.

19. Je nutno mít na zřeteli, že **instituce, jejichž hlavním předmětem činnosti je přeshraniční spolupráce, by měly být lokalizovány v obcích nacházejících se na hranici**, v místě, kde kooperace tohoto typu přirozeným způsobem již existuje, rozvíjí se a dává smysl jimi realizovaným aktivitám. Tento faktor by měl být brán v potaz, zejména pak v momentě vytváření nových, česko-polských přeshraničních struktur. O tom, jak velmi je významný, může svědčit příklad z francouzsko-německého pohraničí. Výše uvedený argument totiž měl vliv na rozhodnutí o přestěhování v roce 2002 Střediska francouzsko-německé policejní a celní spolupráce z Offenburgu do Kehl – města nacházejícího se bezprostředně na tamější hranici.
20. V případě novátorských nápadů, které mají bezprostřední vliv na občany česko-polského pohraničí v oblasti Euroregionu Těšínské Slezsko, je vhodné, aby jejich zavedení předcházelo **průzkum veřejného mínění** (anketa v ulicích, veřejné konzultace, atd.). To by umožnilo lepší přizpůsobení nabídky potřebám společnosti. Příkladem tohoto přístupu může být anketa v ulicích provedená v rámci projektu TRISAN odrážející preference občanů ve vztahu k využití služeb lékařské péče ve své zemi a na druhé straně hranice.

Shrnutí

Přeshraniční spolupráce v Euroregionu Těšínské Slezsko má více než dvacetiletou historii. V tomto období se tato spolupráce vyvíjela více či méně dynamicky a přinášela efekty v různých oblastech spolupráce v podobě česko-polských záměrů, přeshraničních partnerství či vytváření společné infrastruktury. Od roku 2004 se Euroregion Těšínské Slezsko zapojuje rovněž do aktivit ve spolupráci s institucemi z francouzsko-německého pohraničí. Čerpání inspirace z tohoto regionu se v průběhu let stalo způsobem profesionalizace česko-polské kooperace. Toto pojednání týkající se dvou oblastí – ochrany zdraví a krizového řízení - je příkladem převedené dobré praxe z francouzsko-německého pohraničí a pokusem o jejich přizpůsobení podmínkám panujícím v oblasti Euroregionu Těšínské Slezsko.

RÉSUMÉ

Le présent document a été créé sur la base des expériences et des bonnes pratiques appliquées sur la frontière franco-allemande dans le domaine de la santé et de la gestion de crise. Il constitue un outil avec des indications et des solutions pratiques pouvant contribuer à construire des relations durables entre les acteurs des deux côtés de la frontière polono-tchèque ainsi que des structures transfrontalières stables dans les champs de coopération susmentionnés.

Quelques exemples de recommandations pour le territoire transfrontalier polono-tchèque de l'Eurorégion Silésie de Cieszyn :

- Partant des initiatives transfrontalières au niveau local dans le domaine de la santé et de la gestion de crise, il faut tenter d'y inclure des acteurs du niveau régional et national.
- Afin de permettre aux services de secours d'effectuer des interventions transfrontalières aussi bien dans le domaine de la santé que de la gestion de crise, il faut créer des cadres juridiques appropriés.
- Il faut créer des opportunités pour un échange d'informations et des connaissances entre les personnels médicaux dans des domaines spécialisés – aussi bien au niveau transfrontalier polono-tchèque que plus largement au niveau polono-tchéco-franco-allemand.
- Il faut essayer de construire une infrastructure commune qui pourrait être utilisée par les services médicaux d'urgence et de gestion de crise aussi bien du côté polonais que tchèque.
- Il faut entreprendre les démarches nécessaires pour intégrer des concepts et mécanismes relatifs à la problématique de la santé et de la gestion de crise dans les documents de planification stratégique qui existent au sein de l'Eurorégion Silésie de Cieszyn.
- Il faut assurer une prise en compte du développement des compétences linguistiques et culturelles des services médicaux d'urgence, de gestion de crise et de la sécurité publique afin qu'il devienne l'un des axes prioritaires de la coopération polono-tchèque.

ZUSAMMENFASSUNG

Diese Publikation entstand auf Grundlage von Erfahrungen und Best-Practice-Beispielen, die in der deutsche-französischen Grenzregion in den Bereichen Gesundheit und Krisenmanagement Anwendung finden. Sie enthält praktische Hinweise und Lösungen, die zum Aufbau von dauerhaften Beziehungen zwischen den kompetenten Akteuren auf beiden Seiten der polnisch-tschechischen Grenze sowie von stabilen grenzüberschreitenden Strukturen in den entsprechenden Bereichen der Zusammenarbeit beitragen können.

Im Folgenden finden sich einige Beispiele von Empfehlungen für das polnisch-tschechische Grenzgebiet in der Euroregion Teschener Schlesien:

- Bei den entstehenden grenzüberschreitenden Initiativen (lokale Ebene) in den Bereichen Gesundheit und Krisenmanagement sollte darauf geachtet werden, dass Vertreter von Trägereinrichtungen der regionalen und zentralen Ebene involviert werden.
- Um den Rettungsdiensten die Durchführung von grenzüberschreitenden Einsätzen in den Bereichen Gesundheit sowie Krisenmanagement zu ermöglichen, sind entsprechende rechtliche Rahmenbedingungen zu schaffen.
- Den Mitarbeitern/Angestellten sollten die Möglichkeiten zum Informations- und Wissensaustausch in ausgewählten Spezialbereichen – sowohl auf der grenzüberschreitenden, tschechisch-polnischen Ebene, als auch im Rahmen einer breiteren, polnisch-tschechisch-französisch-deutschen Dimension – geboten werden.
- Es sollte danach gestrebt werden, gemeinsame Infrastruktur zu schaffen, welche durch medizinischen Rettungs- und Krisenmanagementdienste sowohl von polnischer als auch von tschechischer Seite genutzt werden können.
- Es sollten Anstrengungen unternommen werden, um grenzüberschreitende, insbesondere auf die Bereiche Gesundheit sowie Krisenmanagement bezogene Konzepte und Mechanismen in die Planungs- und Strategieunterlagen zu integrieren, die auf dem Gebiet der Euroregion Teschener Schlesien bereits umgesetzt werden.
- Es sollte dafür gesorgt werden, dass die Vertiefung von Sprach- und Kulturkompetenzen in den Bereichen Rettungsdienst, öffentliche Sicherheit und Krisenmanagement im Rahmen der bereits laufenden polnisch-tschechischen Zusammenarbeit als Schwerpunkt definiert wird.